

F B A

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

I N F O R M A C I J A

**O BANKARSKOM SISTEMU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
31. 03. 2006.**

Sarajevo, maj/svibanj 2006.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH, kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) banaka, sačinila je Informaciju o bankarskom sistemu Federacije BiH (stanje 31. marta 2006. godine) na osnovu izvještaja banaka, te ostalih informacija i podataka koje su banke dostavile. Obuhvaćeni su i rezultati i podaci do kojih se došlo kontrolama na licu mjesta (on site) i analizama u Agenciji (off site finansijske analize).

I.	U V O D	1
II.	POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH	2
	1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA	
	1.1. Status, broj i poslovna mreža	2
	1.2. Struktura vlasništva	2
	1.3. Kadrovi	5
	2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	
	2.1. Bilans stanja	7
	2.1.1. Obaveze	10
	2.1.2. Kapital – snaga i adekvatnost	13
	2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive	16
	2.2. Profitabilnost	20
	2.3. Likvidnost	24
	2.4. Devizni rizik	29
III.	Z A K L J U Č A K	31
	P R I L O Z I	

I. UVOD

Positivni trendovi, stabilizacija, dalje jačanje, rast i razvoj bankarskog sektora karakteriziraju i prvi kvartal 2006. godine i nastavak su kontinuiteta pozitivnih promjena iz prethodnog perioda. Ukupna bilansna suma na kraju prvog kvartala iznosila je 9,7 milijardi KM što je za 349 miliona KM ili 4% više nego na kraju 2005. godine, a 72% ovog rasta ili 253 miliona KM ostvareno je u četiri najveće banke u sistemu. Posmatrano po bilansnim pozicijama u izvorima, ovaj rast finansiran je iz depozitnog potencijala koji je povećan za 231 milion KM ili 3%, uzetih kredita sa stopom rasta od 4% ili 48 miliona KM, dok je kapital povećan za 3% ili 36 miliona KM.

U posmatranom periodu novčana sredstva su povećana za 165 milona KM ili 5%, a krediti za 213 miliona KM ili 4%. Pozitivan pokazatelj je da su u prvom kvartalu 2006. godine banke najviše kreditirale privatna preduzeća i ovi plasmani povećani su u odnosu na kraj 2005. godine za 118 miliona KM ili 5%, dok su krediti stanovništvu veći za 98 miliona KM ili 4%. Uporedo, kratkoročni krediti veći su za 4%, a dugoročni za 3% što utiče na bolju ročnu usklađenost finansijskih izvora i plasmana.

Posmatrajući strukturu kroz učešće bilansnih kategorija u aktivi i pasivi, desile su se neznatne promjene tako da u izvorima depoziti i dalje imaju najveće učešće od 72,9%, iako je nastavljen lagani trend njihovog smanjenja. Kao rezultat i potvrda daljeg jačanja povjerenja u bankarski sistem je i kontinuirani rast štednje, koja je dostigla iznos od 2,81 milijardu KM što je za 6% više nego na kraju 2005. godine.

Pokazatelji uspješnosti poslovanja banaka u prvom kvartalu su dobri jer je na nivou sistema ostvarna dobit u iznosu od 28,6 miliona KM, što je značajno povećanje od 93% u odnosu na isti period prethodne godine. Dobit u iznosu od 31,5 miliona KM ostvarilo je 17 banaka, dok je sedam banaka ostvarilo gubitak u ukupnom iznosu od 2,9 miliona KM.

Dva najvažnija indikatora profitabilnosti : ROAA (prinos na prosječnu aktivu) i ROAE (prinos na prosječni dionički kapital) su znatno bolji u odnosu na isti period prethodne godine. Na kraju prvog kvartala 2006. godine ROAA je iznosio 1,21%, ROAE 15,06%, što je bolje od svjetskih iskustvenih standarda.

Iako su kamatni prihodi imali porast od 23% u odnosu na isti period prošle godine, njihovo učešće u strukturi ukupnih prihoda ostalo je nepromijenjeno i iznosilo je 69%, dok su operativni prihodi sa stopom rasta od 22% takođe zadržali isto učešće (31%) kao na kraju uporednog perioda prethodne godine. Na strani rashoda povećani su troškovi kamata za 30% i oni čine 29,3%, a nekamatni rashodi 70,7% ukupnih rashoda.

U pogledu tržišnih udjela i njihove preraspodjele, može se reći da je prvi kvartal protekao bez značajnijih promjena, a četiri banke s aktivom većom od jedne milijarde KM «drže» 69,4% ukupne bankarske aktive. S druge strane, tržišni udjel osam banaka koje imaju aktivu manju od 100 miliona KM iznosi svega 4,2%.

Stopa kapitaliziranosti i adekvatnosti kapitala banaka ostaje i dalje jedan od ključnih segmenata poslovanja sistema, posebno zbog činjenice da najveće banke u sistemu imaju stope adekvatnosti kapitala veće od zakonom propisane minimalne (12%) za neznatnih 1,7% do 3,1%. Očigledno je da je dalje kapitalno jačanje banaka prioritet u narednom periodu, posebno kod najvećih banaka, a što je i nužno kako bi banke mogle dalje razvijati svoje poslovanje, u skladu s usvojenim strateškim planovima.

II. POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31. 03. 2006. godine u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imale su 24 banke. Broj banaka je isti u odnosu na 31. 12. 2005. godine.

Privremenu upravu na dan 31. 03. 2006. godine imalo je pet banaka (UNA banka d.d Bihać, Hercegovačka banka d.d. Mostar, Ljubljanska banka d.d. Sarajevo, Poštanska banka BiH d.d. Sarajevo i Privredna banka d.d. Sarajevo).

U prvom kvartalu 2006. godine banke su nastojale da i dalje šire mrežu svojih organizacionih dijelova. Banke iz Federacije BiH otvorile su jedan novi organizacioni dio i to u Republici Srpskoj. U odnosu na 31. 12. 2005. godine kada su banke imale 480 organizacionih dijelova, to predstavlja porast od 0,2%.

Sa 31. 03. 2006. godine 11 banaka iz Federacije BiH imale su 28 organizacionih dijelova u Republici Srpskoj i 11 u Brčko Distriktu. Broj organizacionih dijelova banaka iz Republike Srpske u Federaciji BiH u odnosu na stanje 31. 12. 2005. godine se povećao sa 17 na 18, odnosno tri banke iz Republike Srpske imale su 18 organizacionih dijelova u Federaciji BiH.

Dozvolu za obavljanje međubankarskih transakcija u unutrašnjem platnom prometu 31. 03. 2006. godine imale su sve banke, a osigurane depozite imalo je 15 banaka.

1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva nad bankama¹ sa 31. 03. 2006. godine ocjenjena na osnovu raspoloživih informacija i uvida u samim bankama² je sljedeća:

- U privatnom i pretežno privatnom vlasništvu 18 banaka (75%)
- U državnom i pretežno državnom vlasništvu³ 6 banaka (25%)

Struktura vlasništva može se promatrati i s aspekta finansijskih pokazatelja, odnosno prema vrijednosti ukupnog kapitala⁴.

Tabela 1 : *Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu*

-u 000 KM-

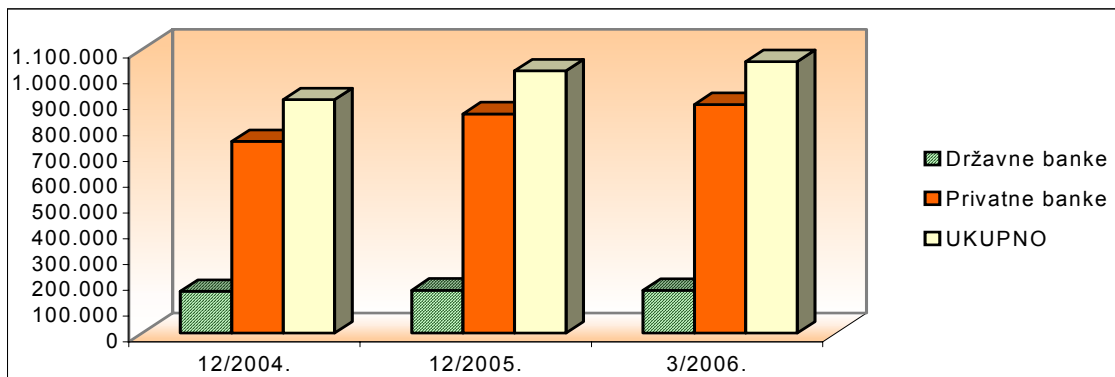
BANKE	31.12.2004.		31.12.2005.		31.03.2006.		INDEKS	
	1	2	3	4	5	6	3/2	4/3
Državne banke	161.915	18%	166.771	16%	166.039	16%	103	100
Privatne banke	743.495	82%	850.469	84%	886.482	84%	114	104
UKUPNO	905.410	100%	1.017.240	100%	1.052.521	100%	112	104

¹ Kriterij podjele banaka po vrsti vlasništva je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka.

² Na osnovu dobijenih dokumenata, kao i registracija kod nadležnih institucija svih promjena u kapitalu i dioničarima banaka, došlo se do strukture vlasništva na kapitalu banaka u FBiH sa 31.03.2006.godine.

³ Državno vlasništvo se odnosi na domaći, državni kapital BiH.

⁴ Iz bilansa stanja po shemi FBA: dionički kapital, emisioni ažio, neraspoređena dobit i rezerve, i ostali kapital (finansijski rezultat tekućeg perioda).

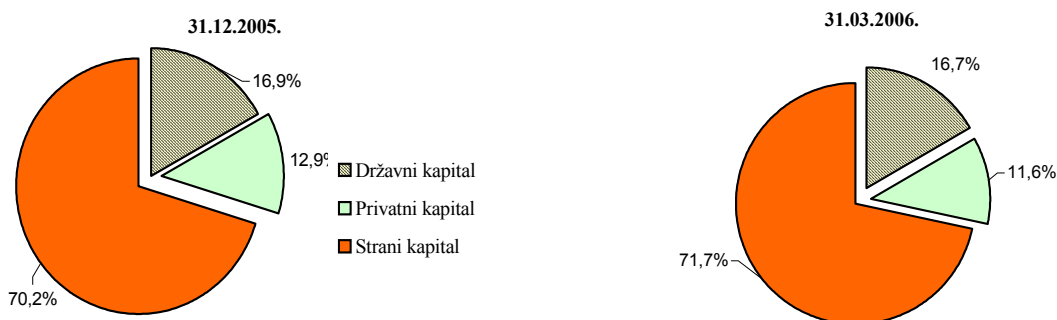
Grafikon 1: Pregled strukture vlasništva (ukupan kapital)

Analizom učešća državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljnija slika o strukturi vlasništva kapitala banaka u Federaciji BiH.

Tabela 2: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

- u 000 KM-

DIONIČKI KAPITAL	31.12.2004.		31.12.2005.		31.03.2006.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	5/3	7/5
1	3	4	5	6	7	8	9	10
Državni kapital	135.350	17,8	135.344	16,9	135.321	16,7	100	100
Privatni kapital (rezidenti)	132.785	17,4	103.026	12,9	94.143	11,6	78	91
Strani kapital (nerezidenti)	493.227	64,8	561.117	70,2	580.023	71,7	114	103
UKUPNO	761.362	100,0	799.487	100,0	809.487	100,0	105	101

Grafikon 2: Struktura vlasništva (dionički kapital)

Analiza vlasničke strukture banaka s aspekta dioničkog kapitala najizrazitije pokazuje promjene i trendove u bankarskom sistemu FBiH, i to u segmentu promjene strukture vlasništva.

Udio državnog u ukupnom dioničkom kapitalu banaka sa 31. 03. 2006. godine iznosi 16,7 % i manji je za 0,2 procentna poena u odnosu na 31. 12. 2005. godine. Udio preostalog državnog kapitala u privatnim bankama je ispod 1%, odnosno iznosi 1,2 miliona KM.

U odnosu na 31. 12. 2005. godine učešće privatnog kapitala (rezidenata) u ukupnom kapitalu bankarskog sektora smanjeno je sa 12,9% na 11,6%, a učešće stranog kapitala je povećano sa 70,2% na 71,7%. Rast učešća stranog kapitala od 1,5 procentnih poena je iz sljedećih razloga: izvršene dokapitalizacije u iznosu od 10 miliona KM kod jedne banaka (u stranom vlasništvu, jedne s većinskim domaćim kapitalom i jedne državne banke), te prodaje dionica rezidenata (u četiri banke) stranim kupcima (nerezidentima) u ukupnom iznosu od cca 9 miliona KM.

Promjene u vlasničkoj strukturi su se odrazile i na učešće, odnosno tržišne udjele i poziciju banaka grupiranih prema kriterijumu većinskog vlasništva na dioničkom kapitalu. Tržišni udjel banaka u većinskom stranom vlasništvu se povećao za 0,3 procentna poena i sa 31. 03. 2006. godine iznosio je 89,3%. Tržišni udjel banaka s većinskim domaćim privatnim kapitalom iznosio je 6,4% što je za jedan procentni poen manje nego na kraju 2006. godine, a trend daljeg smanjenja udjela državnih banaka nastavljen je i iznosio je svega 4,3%.

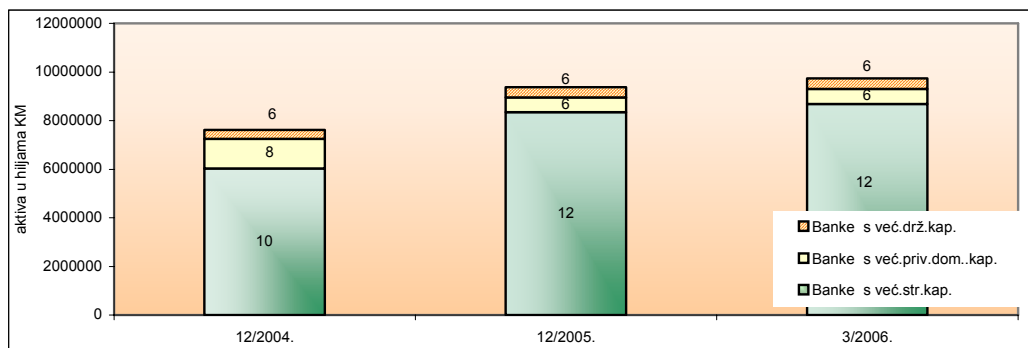
U funkciji što jačeg tržišnog pozicioniranja bili su i integracijski procesi u prethodnim periodima, a koji su rezultirali koncentracijom u bankarskom sektoru kroz okrupnjavanje najvećih banaka, smanjenjem broja banaka, te zaoštavanjem konkurencije. Do promjena će doći u narednom periodu, kao rezultat aktivnosti koje su u toku a odnose se na proces integracije dvije banke.

Tabela 3 : Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva⁵

- u %-

BANKE	31.12.2004.			31.12.2005.			31.03.2006.		
	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Banke s većinskim državnim kapitalom	6	17,9	4,9	6	16,4	4,5	6	15,8	4,3
Banke s većinskim privatnim domaćim kap.	8	16,9	15,8	6	8,0	6,5	6	7,7	6,4
Banke s većinskim stranim kapitalom	10	65,2	79,3	12	75,6	89,0	12	76,5	89,3
U K U P N O	24	100,0	100,0	24	100,0	100,0	24	100,0	100,0

Grafikon 3: Tržišni udjeli prema vrsti vlasništva

⁵ Prema većinskom kapitalu (učešće veće od 50%).

1.3. Kadrovi

U bankama FBiH na dan 31.03. 2006. godine bilo je zaposlenih ukupno 6.131 radnik, od toga u bankama s većinskim državnim kapitalom 8%, a u privatnim bankama 92%.

Tabela 4 : Zaposleni u bankama FBiH

BANKE	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2004.		31.12.2005.		31.03.2006.		3:2	4:3
1	2	3	4	5	6			
Državne banke	490	9%	476	8%	476	8%	97	100
Privatne banke	5.197	91%	5.540	92%	5.655	92%	107	102
UKUPNO	5.687	100%	6.015	100%	6.131	100%	106	102
Broj banaka	24		24		24			

U prvom kvartalu 2006. godine broj zaposlenih je povećan za 2% ili 116 radnika i to u privatnim bankama.

Tabela 5 : Kvalifikaciona struktura zaposlenih

STEPEN STRUČNE SPREME	BROJ ZAPOSLENIH			INDEKS	
	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.	3:2	4:3
1	2	3	4	5	6
Visoka stručna sprema	2.016	2.165	2.212	107	102
Viša stručna sprema	596	642	662	108	103
Srednja stručna sprema	2.962	3.102	3.153	105	102
Ostali	113	106	104	94	98
UKUPNO	5.687	6.015	6.131	106	102

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi pojedinačne banke i bankarskog sistema je efikasnost zaposlenih, iskazan kao omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom. Veći omjer je pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja i banke i sistema u cjelini.

Tabela 6 : Aktiva po zaposlenom

BANKE	31.12.2004.			31.12.2005.			31.03.2006.		
	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.
Državne	490	373.064	766	475	423.349	891	476	422.786	888
Privatne	5.197	7.240.166	1.393	5.540	8.956.242	1.616	5.655	9.306.227	1.646
UKUPNO	5.687	7.613.230	1.339	6.015	9.379.591	1.559	6.131	9.729.013	1.587

Na kraju prvog kvartala 2006. godine na nivou bankarskog sistema na svakog zaposlenog je dolazilo 1,6 miliona KM aktive. Ovaj pokazatelj znatno je bolji kod sektora privatnih banaka, što je i očekivano s obzirom na stagniranje ili smanjenje obima poslovanja državnih banaka i u vezi s tim prevelikog broja zaposlenih.

Tabela 7 : Aktiva po zaposlenom po grupama

Aktiva (000 KM)	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.
	Broj banaka	Broj banaka	Broj banaka
Do 500	7	5	5
500 do 1.000	5	7	7
1.000 do 1.500	4	3	4
1.500 do 2.000	7	3	1
Preko 2.000	1	6	7
UKUPNO	24	24	24

Analitički pokazatelji za pojedinačne banke kreću se u rasponu od 164 hiljade KM do 3,1 milion KM aktive po zaposlenom. Osam banaka imaju ovaj pokazatelj bolji od istog za bankarski sektor, a kod četiri najveće banke u sistemu prelazi iznos od 2,1 milion KM. Na kraju, može se reći da su banke učinile značajne pomake na poboljšanju kvaliteta i unapređenju uvjeta u kojima servisiraju svoje komitente, pravna i fizička lica, kao i uvjeta pod kojima plasiraju sredstva klijentima.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA

Kontrola banaka putem izvještaja obavlja se korištenjem izvještaja propisanih od strane FBA i izvještaja drugih institucija, koji čine bazu podataka utemeljenu na tri izvora:

1. informacije o bilansu stanja za sve banke koji se dostavlja mjesečno, sa dodatnim prilogima tromjesečno, koji sadrže detaljnije informacije o novčanim sredstvima, kreditima, depozitima i vanbilansnim stavkama, te osnovne statističke podatke,
2. informacije o solventnosti banaka, podaci o kapitalu i adekvatnosti kapitala, klasifikaciji aktive, koncentracijama određenih vrsta rizika, poziciji likvidnosti, izloženosti deviznom riziku, a na osnovi propisanih izvještaja od strane FBA (tromjesečno),
3. informacije o rezultatima poslovanja banaka (bilans uspjeha po shemi FBA) i izvještaji o novčanim tokovima, koji se dostavljaju FBA tromjesečno.

Osim navedenih standardiziranih izvještaja, bazu podataka čine i informacije dobijene na osnovu dodatnih izvještajnih zahtjeva postavljenih od strane FBA, u cilju što kvalitetnijeg praćenja i analize poslovanja banaka u Federaciji, zatim izvještaji o reviziji finansijskih izvještaja banaka urađeni od strane neovisnog revizora, kao i svi ostali podaci relevantni za ocjenu performansi svake pojedinačne banke i bankarskog sistema u cjelini.

U skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja banaka, banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne su izvještavati FBA na bazi "punog" bilansa stanja raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans. U cilju dobivanja realnih pokazatelja poslovanja banaka u Federaciji BiH u nastavku će se analiza bankarskog sistema temeljiti na pokazateljima iz aktivnog podbilansa banaka sa većinskim državnim kapitalom⁶.

⁶ Neke od državnih banaka u "punom bilansu" iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država. Na dan 31. 03. 2006. godine te stavke su ukupno iznosile 680 miliona KM.

2.1. Bilans stanja

Ukupna bilansna suma banaka u Federaciji BiH, prema dostavljenim bilansima stanja na dan 31. 03. 2006. godine, iznosila je 9,7 milijardi KM, što je za 4% ili 349 miliona KM više u odnosu na stanje 31. 12. 2005. godine. U istom periodu prethodne godine ostvarena je stopa rasta od 2% ili 155 miliona KM.

Tabela 8 : *Bilans stanja*

O P I S	IZNOS (u 000 KM)			INDEKS	
	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
A K T I V A (I M O V I N A) :					
Novčana sredstva	2.859.489	3.533.700	3.698.548	124	105
Vrijednosni papiri	19.430	20.010	23.933	103	120
Plasmani drugim bankama	81.624	68.811	57.432	84	83
Kredit- neto	4.184.579	5.285.193	5.486.395	126	104
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	299.189	307.029	306.310	103	100
Ostala aktiva	168.919	164.848	156.395	98	95
UKUPNA AKTIVA	7.613.230	9.379.591	9.729.013	123	104
P A S I V A :					
O B A V E Z E					
Depoziti	5.602.238	6.864.048	7.094.875	123	103
Uzete pozajmice od drugih banaka	3.329	2.912	2.940	87	101
Obaveze po uzetim kreditima	850.833	1.152.910	1.201.151	136	104
Ostale obaveze	251.420	342.481	377.526	136	110
K A P I T A L					
Kapital	905.410	1.017.240	1.052.521	112	103
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	7.613.230	9.379.591	9.729.013	123	104

Tabela 9 : *Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi*

BANKE	31.12.2004.		31.12.2005.		31.03.2006.		INDEKS	
							3/2	4/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Državne banke	373.064	5%	423.349	5%	422.786	4%	113	100
Privatne banke	7.240.657	95%	8.956.242	95%	9.306.227	96%	124	104
UKUPNO	7.613.721	100%	9.379.591	100%	9.729.013	100%	123	104

Analitički podaci po bankama pokazuju da je u posmatranom periodu kod devet banaka (tri u privremenoj upravi) aktiva smanjena. Kod većine banaka (13) ostvarena je stopa rasta do 10%, a samo dvije banke, koje po visini aktive pripadaju manjim bankama, imale su stope rasta preko 20%.

Na četiri najveće banke odnosi se 72% ili 253 miliona KM ukupnog rasta bilansne sume bankarskog sektora.

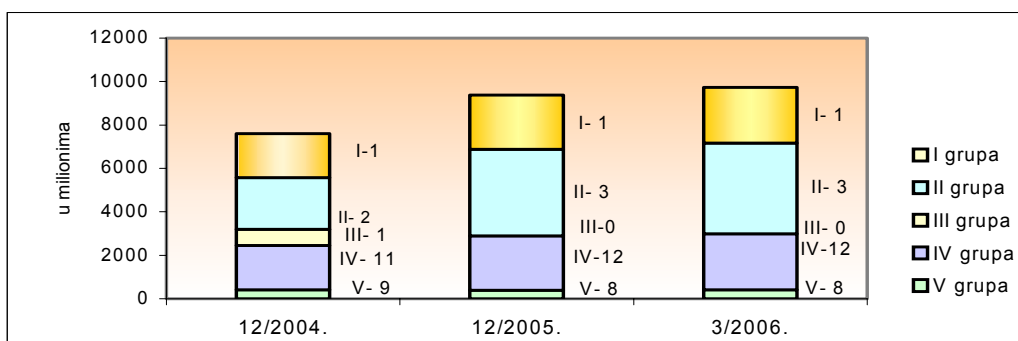
Ako se bankarski sistem analizira s aspekta veličine aktive i određenih grupa u okviru toga, može se zaključiti da su nastale manje promjene u učešću pojedinih grupa kao rezultat rasta aktive većine banaka, dok je broj banaka u grupama ostao nepromijenjen.

U sljedećoj tabeli daje se pregled iznosa i učešća pojedinih grupa banaka⁷ u ukupnoj aktivni kroz periode (iznosi su u milionima KM):

Tabela 10: Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz periode

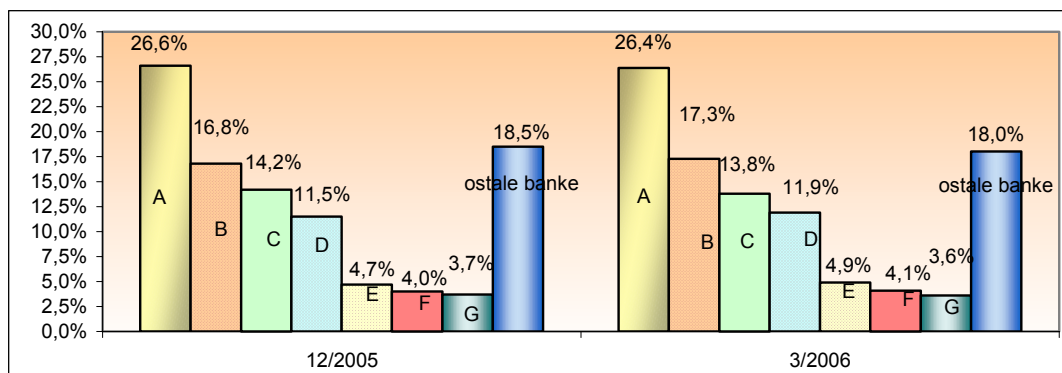
IZNOS AKTIVE	31.12.2004.			31.12.2005.			31.03.2006.		
	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
I- Preko 2.000	2.043	26,9	1	2.495	26,6	1	2.564	26,4	1
II- 1000 do 2000	2.382	31,3	2	3.996	42,6	3	4.179	43,0	3
III- 500 do 1000	741	9,7	1	0	0,0	0	0	0,0	0
IV- 100 do 500	2.036	26,7	11	2.504	26,7	12	2.579	26,5	12
V- Ispod 100	411	5,4	9	384	4,1	8	407	4,2	8
UKUPNO	7.613	100,0	24	9.380	100,0	24	9.729	100,0	24

Grafikon 4 : Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz periode

U sljedećem grafikonu data je struktura i trend učešća sedam najvećih banaka⁸ u bankarskom sistemu u Federaciji BiH :

Grafikon 5 : Učešće sedam najvećih banaka u ukupnoj aktivni

Rast bilansne sume u izvorima rezultat je rasta depozitnog potencijala (za 3% ili 231 milion KM), uzetih kredita (za 4% ili 48 miliona KM) i kapitala (za 3% ili 36 miliona KM). U aktivni banaka krediti⁹ su povećani za 4% ili 213 miliona KM, a novčana sredstva za 5% ili 165 miliona KM.

⁷ Banke su podijeljene u pet grupa zavisno od veličine aktivni.

⁸ Banke su označene slovnim oznakama A do F.

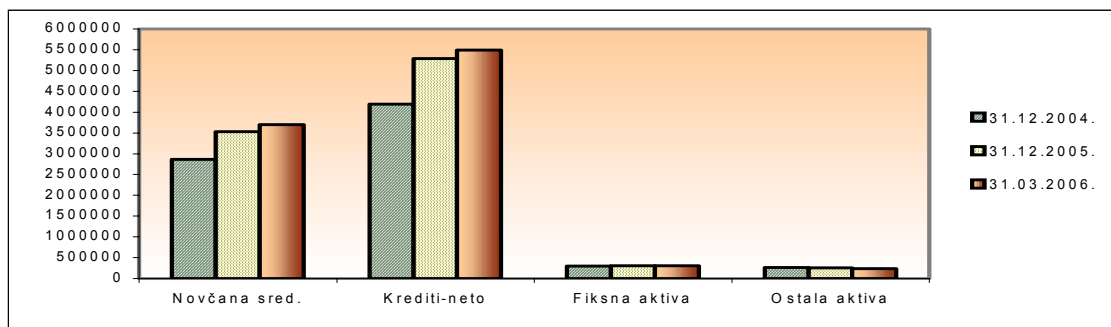
U sljedećoj tabeli i grafikonima data je struktura najznačajnijih pozicija bilansa banaka.

Tabela 11 : Struktura bilansa banaka

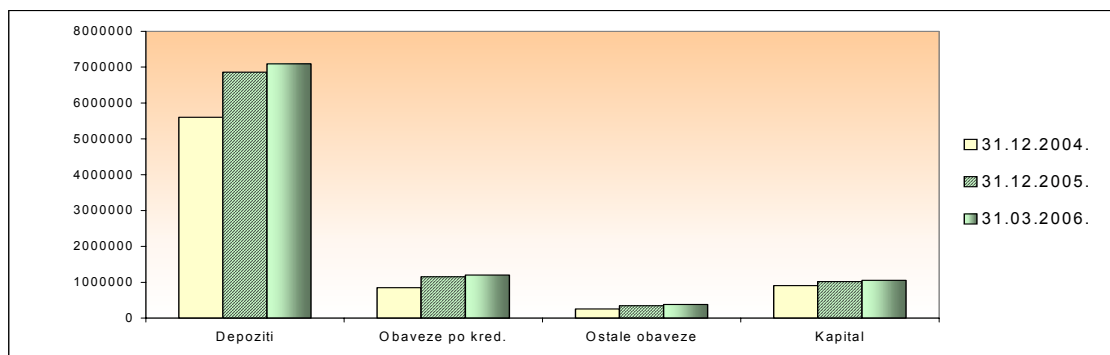
- u % -

O P I S	UČEŠĆE		
	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.
A K T I V A (I M O V I N A) :			
Novčana sredstva	37,6	37,7	38,0
Vrijednosni papiri	0,2	0,2	0,2
Plasmani drugim bankama	1,1	0,7	0,7
Kreditni- neto	55,0	56,3	56,4
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	3,9	3,3	3,1
Ostala aktiva	2,2	1,8	1,6
UKUPNO AKTIVA	100,0	100,0	100,0
P A S I V A :			
O B A V E Z E			
Depoziti	73,6	73,2	72,9
Uzete pozajmice od drugih banaka	0,1	0,0	0,0
Obaveze po uzetim kreditima	11,2	12,3	12,3
Ostale obaveze	3,2	3,7	4,0
K A P I T A L			
Kapital	11,9	10,8	10,8
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	100,0	100,0	100,0

Grafikon 6 : Struktura aktive bilansa banaka

Grafikon 7 : Struktura pasive bilansa banaka

⁹ Bruto-kreditni (podatak iz bilansa stanja) : kratkoročni, dugoročni , dospjela potraživanja, plaćene-pozvane garancije i potraživanja po poslovima lizinga.

U promjenama strukture pasive bilansa banaka s aspekta učešća najznačajnijih bilansnih kategorija u izvorima, nastavljen je trend iz prethodnih perioda. Učešće depozita se i dalje lagano smanjuje, ali je sa stopom od 72,9% ostalo dominantno. Učešće obaveza po uzetim kreditima (12,3%) i kapitala (10,8%) ostalo je isto kao na kraju 2005. godine.

Najznačajnija promjena u strukturi aktive je povećanje učešća novčanih sredstava sa 37,7% na 38%, dok je učešće kredita povećano za samo 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2005. godine.

Tabela 12 : Novčana sredstva banaka

NOVČANA SREDSTVA	31.12.2004.		31.12.2005.		31.03.2006.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gotov novac	215.543	7,5	231.874	6,6	208.812	5,6	108	90
RR kod CB BiH	1.177.935	41,2	1.679.194	47,5	1.806.240	48,8	143	108
Računi kod depoz.inst.u BiH	47.798	1,7	24.241	0,7	23.299	0,6	51	96
Računi kod depoz.inst.u inostr.	1.416.779	49,5	1.596.932	45,2	1.659.084	44,9	113	104
Novč. sred. u procesu naplate	1.434	0,1	1.459	0,0	1.113	0,0	102	76
UKUPNO	2.859.489	100,0	3.533.700	100,0	3.698.548	100,0	139	105

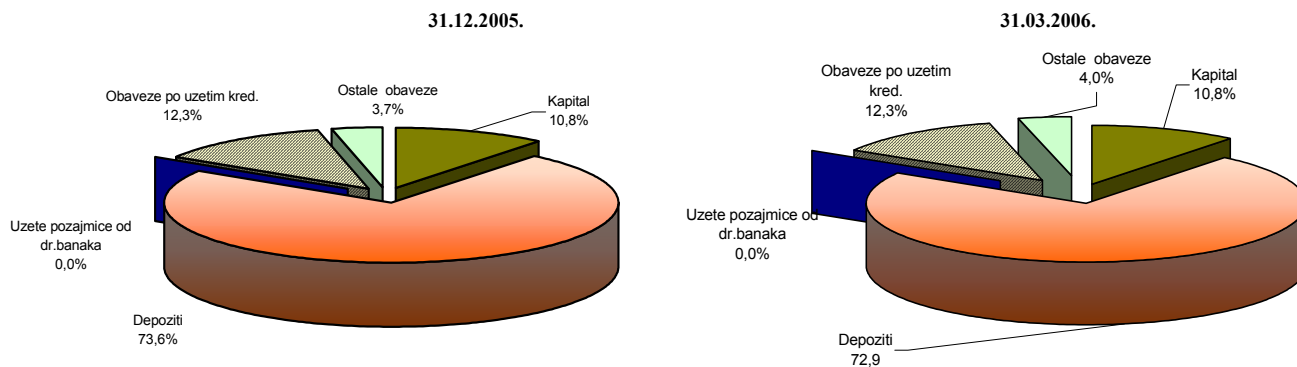
Na kraju prvog kvartala 2006. godine banke u Federaciji BiH držale su na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu 1,7 milijardi KM (najveći dio u EUR) ili 44,9% ukupnih novčanih sredstava, što je za 0,3 procentna poena manje nego na kraju 2005.godine, iako su nominalno sredstva veća za 4% ili 62 miliona KM. Na računima rezervi banaka kod Centralne banke BIH nalazilo se 1,8 milijardi KM ili 48,8% ukupnih novčanih sredstava, što je za 1,3 procentna poena više nego na kraju 2005. godine. Banke su držale kao gotov novac u trezoru i blagajnama 5,6% ili 209 miliona KM novčanih sredstava.

S aspekta valutne strukture novčanih sredstava, nastavljen je trend povećanja učešća sredstava u domaćoj valuti (sa 52% na 53,2%), uz istovremeno smanjenje učešća sredstava u stranim valutama (sa 48% na 46,8%).

2. 1. 1. Obaveze

Struktura pasive (obaveze i kapital) u bilansu stanja banaka sa 31. 03. 2006. godine može se sagledati iz sljedećeg grafikona:

Grafikon 8 : Struktura pasive banaka

Struktura pasive je neznatno promijenjena u odnosu na kraj 2005. godine. Depozitni potencijal kao primarni izvor finansiranja i dalje ima najveće učešće od 72,9%, dok je učešće obaveza po kreditima od 12,3% i kapitala od 10,8% je ostalo nepromijenjeno.

Iako se učešće obaveza po kreditima nije promijenilo, banke su i u 2006. godini nastavile sa zaduživanjem u inostranstvu, tako da je ostvaren rast od 4% ili 48 miliona KM. Pet najvećih kreditora na koja se odnosi 65% ukupnih kreditnih sredstava su: Raiffeisen Zentralbank Osterreich A.G. (RZB), Bank Polska OPIEKI, Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), OEWAG Wien i European Bank for Reconstruction and Development (EBRD).

Depoziti su u prvom kvartalu 2006. godini povećani za 3% ili 231 milion KM. Kao i u prethodnim periodima, povećanje se najvećim dijelom odnosi na sektor privatnih banaka.

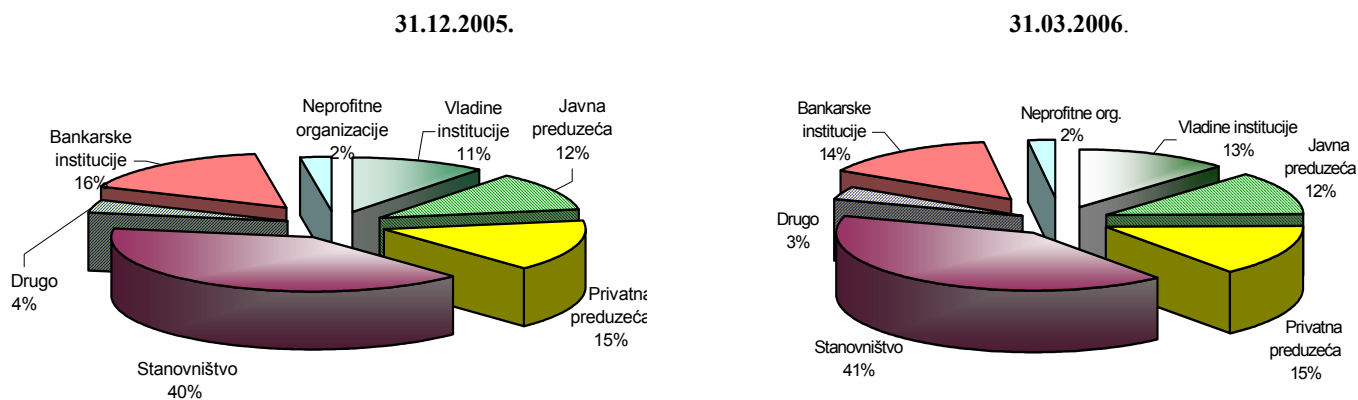
Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita sa 31. 03. 2006. godine samo 4% se odnosi na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu.

Tabela 13 : *Sektorska struktura depozita*¹⁰

- u 000 KM-

SEKTORI	31.12.2004.		31.12.2005.		31.03.2006.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	599.060	10,7	733.881	10,7	893.453	12,6	123	122
Javna preduzeća	783.655	14,0	806.321	11,7	857.432	12,1	103	106
Privatna preduzeća i druš.	876.831	15,7	1.066.022	15,5	1.032.395	14,6	122	97
Neprofitne organizacije	180.705	3,2	169.005	2,5	166.583	2,3	94	99
Bankarske institucije	808.112	14,4	1.102.161	16,1	1.027.269	14,5	136	93
Građani	2.173.228	38,8	2.717.081	39,6	2.872.433	40,5	125	106
Ostalo	180.647	3,2	269.577	3,9	245.310	3,4	149	91
UKUPNO	5.602.238	100,0	6.864.048	100,0	7.094.875	100,0	123	103

Grafikon 9 : *Sektorska struktura depozita*

Analizirajući po sektorima, u prvom kvartalu 2006. godine najveću stopu rasta od 22% ili 159 miliona KM imali su depoziti vladinih institucija. Istu stopu rasta od 6% ostvarili su depoziti stanovništva i javnih preduzeća, sa nominalnim povećanjem od 155 miliona KM odnosno 51

¹⁰ Podaci iz popratnog obrasca BS-D koji banke dostavljaju kvartalno uz bilans stanja po shemi FBA.

miliona KM. To je rezultiralo i povećanjem učešća ova tri sektora, s tim da i dalje najveće učešće od 40,5% imaju depoziti stanovništva. Zbog pada od 7% ili 75 miliona KM učešće depozita bankarskih institucija je smanjeno za 1,6 procentnih poena.

Valutna struktura depozita je ostala gotovo ista kao na kraju 2005. godine. Od ukupnog iznosa depozita 41,9% ili 2.972 miliona KM je u domaćoj valuti, a 58,1% ili 4.123 miliona KM je u stranoj valuti, sa dominantnim učešćem EUR-a.

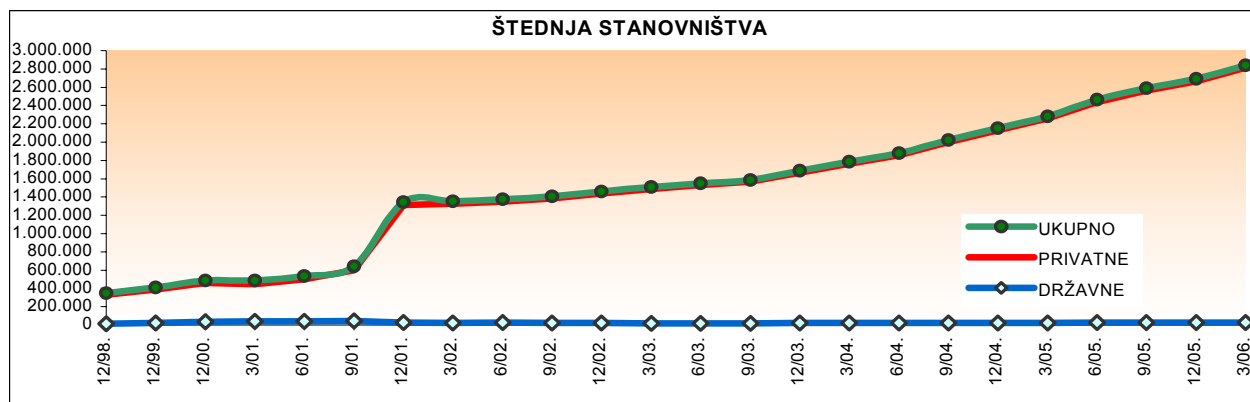
Štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka, nastavili su i u posmatranom periodu 2006. godine s umjerenim i stabilnim rastom i ostvarenom stopom od 6% ili 148 miliona KM. Samo kod dvije banke štedni depoziti su neznatno smanjeni, a kod ostalih banaka zabilježen je porast štednih depozita. Od ukupno ostvarenog povećanja 70% ili 104 miliona KM odnosi se na četiri najveće banke u sistemu.

Tabela 14 : Nova štednja stanovništva po periodima

- u 000 KM-

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)			INDEX	
	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.	3/2	4/3
1	3	3	4	5	6
Državne	22.342	26.886	28.070	120	104
Privatne	2.105.167	2.638.391	2.785.145	125	106
UKUPNO	2.127.509	2.665.277	2.813.215	125	106

Grafikon 10 : Nova štednja stanovništva po periodima

Kao i u ostalim segmentima, evidentno je postojanje jake koncentracije štednje u većim bankama, jer se 76% ukupne štednje nalazi u četiri najveće banke.

Od ukupnog iznosa štednje 29% se odnosi na štedne depozite u domaćoj valuti, a 71% u stranoj valuti.

Tabela 15 : Ročna struktura štednih depozita stanovništva po periodima

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)			INDEX	
	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.	3/2	4/3
1	3	3	4	5	6
Kratkoročni štedni depoziti	1.360.285	1.567.617	1.613.718	115	103
Dugoročni štedni depoziti	767.224	1.097.660	1.199.497	143	109
UKUPNO	2.127.509	2.665.277	2.813.215	125	106

Ročna struktura štednih depozita, kao i ukupnih depozita, ima pozitivan trend promjena i to najviše zbog stalnog poboljšanja stanja u bankarskom sektoru i jačanja povjerenja u banke, što je rezultiralo bržim rastom dugoročnih štednih depozita. Posebno treba istaći stabilnost i visok nivo stope rasta dugoročnih štednih depozita, što je dovelo do toga da je njihovo učešće u ukupnim depozitima već prešlo dvije petine.

Za rast štednje u bankama u FBiH uz aktivnosti koje provodi FBA, od značaja je i postojanje sistema osiguranja depozita od januara 2001. godine kada je počela s operativnim radom Agencija za osiguranje depozita u FBiH, da bi u augustu 2002. godine donošenjem Zakona o osiguranju depozita u bankama BiH bila osnovana Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine. Ukupno 15 banaka iz Federacije BiH primljeno je u program osiguranja depozita i dobilo certifikat, a analitički podaci o visini depozita po bankama pokazuju da je u ovim bankama deponovano 94% ukupnih depozita i 97% ukupne štednje. Proces prijema banaka iz Federacije u u program osiguranja je u završnoj fazi, s tim da od preostalih devet banaka osam ne mogu aplicirati za prijem zbog neispunjavanja kriterijuma koje je propisala Agencija za osiguranje depozita: šest državnih zbog vlasničke strukture, a dvije privatne banke su pod privremenom upravom. Sigurnost depozita je garant i motiv za dalji porast štednje ne samo u ovim već i u ostalim bankama.

2.1.2. Kapital - snaga i adekvatnost

Kapital¹¹ banaka u FBiH na dan 31. 03. 2006. godine iznosio je 1.235 miliona KM.

Tabela 16 : *Regulatorni kapital*

-u 000 KM-

O P I S	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.	INDEKS	
				3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
DRŽAVNE BANKE					
1.Osnovni kapital prije umanjnja	163.061	166.737	167.791	102	101
2.Odbitne stavke	2.607	3.923	5.032	150	128
a) Osnovni kapital (1-2)	160.454	162.814	162.759	102	100
b) Dopunski kapital	3.639	7.107	6.580	195	93
c) Kapital (a + b)	164.093	169.921	169.339	104	100
PRIVATNE BANKE					
1.Osnovni kapital prije umanjnja	744.519	828.196	914.113	111	110
2.Odbitne stavke	88.598	98.341	98.726	111	100
a) Osnovni kapital (1-2)	655.921	729.855	815.387	111	112
b) Dopunski kapital	217.639	286.672	249.834	132	87
c) Kapital (a + b)	873.560	1.016.527	1.065.221	116	105
UKUPNO					
1.Osnovni kapital prije umanjnja	907.580	994.933	1.081.904	110	109
2.Odbitne stavke	91.205	102.264	103.758	112	101
a) Osnovni kapital (1-2)	816.375	892.669	978.146	109	110
b) Dopunski kapital	221.278	293.779	256.414	133	87
c) Kapital (a + b)	1.037.653	1.186.448	1.234.560	114	104

U prvom kvartalu 2006. godine kapital¹² je povećan za 4% ili 48,1 milion KM u odnosu na kraj 2005. godine, što je rezultat povećanja osnovnog kapitala za 85,5 miliona KM i smanjenja dopunskog kapitala za 37,4 miliona KM.

¹¹ Regulatorni kapital definiran čl.8. i 9. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

¹² Izvor podataka je kvartalni Izvještaj o stanju kapitala banaka (Obrazac 1-Tabela A), propisan Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

Rast osnovnog kapitala je najvećim dijelom iz osnova usmjeravanja dobiti iz 2005. godine u zadržanu neraspoređenu dobit u iznosu od 55,5 miliona KM, usmjeravanja u rezerve 21,5 miliona KM, te po osnovu dokapitalizacije kod jedne banke za 10 miliona KM.

Odbitne stavke (koje su umanjile osnovni kapital) su povećane za 1,5 miliona KM i to po osnovu povećanja nepokrivenih gubitaka iz ranijih godina za 0,3 miliona KM, tekućeg gubitka u iznosu od 2,9 miliona KM (sedam banaka), te smanjenje nematerijalne imovine za 1,7 miliona KM.

Smanjenje dopunskog kapitala od 37,4 miliona KM najvećim dijelom rezultat je preusmjeravanja dobiti iz 2005. godine u iznosu od 39 miliona KM u osnovni kapital i povećanja općih rezervi za kreditne gubitke u iznosu od 1,7 miliona KM.

Navedene promjene su uticale na strukturu regulatornog kapitala tako da je učešće osnovnog kapitala povećano sa 75% na 79%, a dopunskog smanjeno sa 25% na 21%.

Rast regulatornog kapitala od 4% pozitivno se odrazio na neto kapital koji je u prvom kvartalu 2006. godine povećan za 4% ili 48,1 milion KM i na dan 31.03.2006. godine iznosi 1.217 miliona KM (kod privatnih banaka 1.048 miliona KM, a kod državnih 169 miliona KM).

Stopa kapitaliziranosti banaka posmatrana kao odnos kapitala i aktive na dan 31.03.2006. godine iznosi 12,3% i nepromijenjena je u odnosu na kraj 2005. godine zbog proporcionalnog rasta kapitala i aktive.

Jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala¹³ banaka jeste koeficijent adekvatnosti kapitala, izračunat kao odnos neto kapitala i ponderisane rizične aktive. Ovaj koeficijent je na nivou bankarskog sektora na kraju prvog kvartala 2006. godine iznosio 17,7% što je za 0,2 procentna poena više nego na kraju 2005. godine.

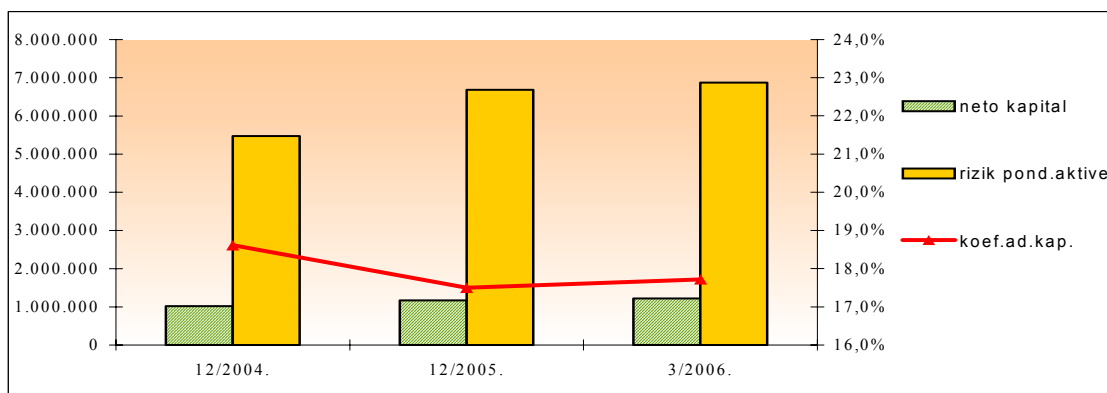
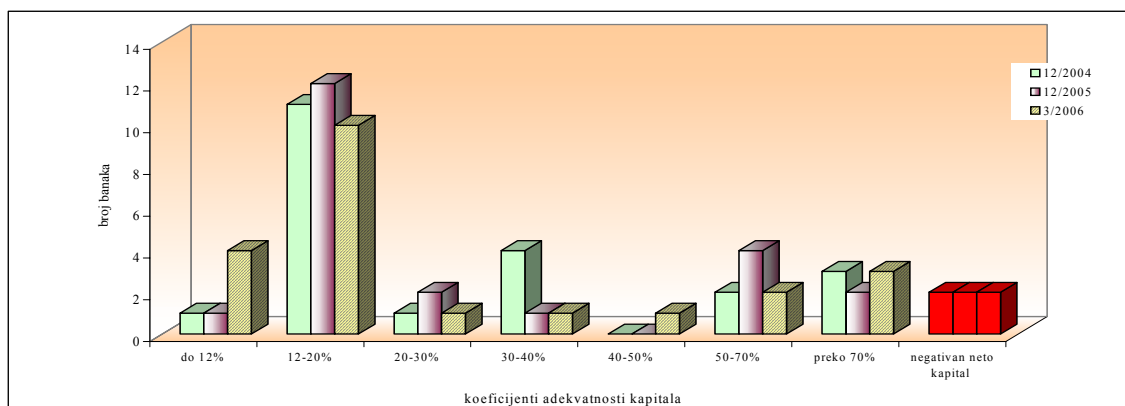
Posmatrano sektorski u odnosu na kraj 2005. godine, kod državnih banaka koeficijent je smanjen sa 57,2% na 55,2%, dok je kod privatnih koeficijent povećan sa 15,7% na 16%.

FBA je, vršeći nadzor poslovanja i finansijskog stanja banaka u FBiH, u skladu sa zakonskim ovlastima, a u cilju jačanja sigurnosti i banaka pojedinačno i sistema u cjelini, nalagala bankama poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na jačanju kapitalne osnove i obezbjeđenju kapitala adekvatnog visini i profilu postojeće i potencijalne izloženosti svim rizicima koji su immanentni bankarskom poslovanju.

Tabela 17 : *Neto kapital, rizik ponderisane aktive i stopa adekvatnosti kapitala*

O P I S	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.	INDEKS	
				3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
NETO KAPITAL	1.018.626	1.169.213	1.217.324	115	104
RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KRED. EKIVALENATA	5.472.154	6.682.394	6.869.678	122	103
STOPA NETO KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA)	18,6%	17,5%	17,7%	94	101

¹³ Zakonom propisana minimalna stopa adekvatnosti kapitala iznosi 12%.

Grafikon 11 : Neto kapital, rizik ponderisane aktive i stopa adekvatnosti kapitala**Grafikon 12 :** Koeficijenti adekvatnosti kapitala banaka

Od ukupno 24 banke u FBiH na dan 31.03.2006. godine, 18 banaka imalo je koeficijent adekvatnosti kapitala veći od zakonom propisanog minimuma od 12%. Četiri banke (tri pod privremenom upravom) imale su adekvatnost kapitala manju od 12%, dok su dvije banke pod privremenom upravom imale negativan koeficijent adekvatnosti.

Kod najvećeg broja banaka prisutan je kontinuirani blagi trend pada koeficijenta adekvatnosti kapitala. U prvoj grupi banaka (stopa do 12%) došlo je do povećanja broja banaka sa jedan na četiri, dok je u drugoj, najbrojnijoj grupi (stopa između 12% i 20%) došlo do smanjenja broja banaka sa 12 na 10. Tri banke imaju stopu između 21% i 50%. U grupi banaka (stopa između 51% i 70%) došlo je do smanjenja sa četiri na dvije banke, dok je u grupi (stopa preko 70%) došlo do povećanja broja banaka sa dvije na tri, kao rezultat značajnog poboljšanja stope adekvatnosti kod jedne banke po osnovu dokapitalizacije, što je imalo uticaja na povećanje koeficijenta na nivou banakarskog sistema za 0,2% u odnosu na 2005. godinu. Međutim, četiri najveće banke po visini aktive (koje učestvuju sa 69,3% u ukupnoj aktivni bankarskog sistema) imaju stopu adekvatnosti kapitala nešto veću od zakonom propisanog minimuma (između 13,7% i 15,1%).

Svaki dalji rast rizične aktive i posebno rast kreditnih plasmana nužno će zahtijevati i adekvatan rast kapitala, te u tom smislu banke su dužne donijeti program za upravljanje kapitalom banke i kontinuirano pratiti njegovo provođenje u cilju osiguranja i održavanja kvantitete i kvalitete kapitala najmanje na nivou minimalnih zakonskih standarda.

Dalje jačanje kapitalne osnove je prioritetan zadatak najvećeg broja banaka, a u fokusu su velike banke u sistemu, što je nužno za jačanje stabilnosti i sigurnosti samih banaka i cjelokupnog bankarskog sistema. Prateći ekspanziju banaka, FBA nalaže bankama da jačaju kapitalnu osnovu i da vrše dokapitalizaciju, a poštivanje naloženih mjera se dalje nadzire. Sve je to rezultiralo poboljšanjem stanja u ovom segmentu i garant je sigurnosti i stabilnosti banaka i ukupnog sistema.

2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive

Odlukom o minimalni standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka (Odluka) utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvaliteta njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava stavki bilansa i vanbilansnih stavki.

Bruto aktiva¹⁴ bilansa banaka u FBiH na dan 31. 03. 2006. godine iznosila je 10 milijardi KM, što je za 4% ili 354 miliona KM više nego na kraju 2005. godine. Vanbilansne rizične stavke iznosile su 1,4 milijarde KM i u prvom kvartalu 2006. g. smanjene su za 2% ili 22 miliona KM.

Ukupna aktiva sa vanbilansnim stavkama (aktiva)¹⁵ iznosila je 11 milijardi KM i za 3% je veća u donosu na kraj 2005. godine.

Tabela 18 : Aktiva, vanbilansne stavke i potencijalni kreditni gubici

-u 000 KM-

O P I S	IZNOS (u 000 KM)					INDEX		
	31.12.2004.	Strukt. %	31.12.2005.	Strukt. %	31.03.2006.	Strukt. %	4:2	6:4
1.	2	3	4	5	6	7	8	9
Kreditni	4.208.295	53,5	5.326.900	55,0	5.507.753	55,0	127	103
Kamate	29.856	0,4	37.537	0,4	33.623	0,3	126	90
Dospjela potraživanja	209.218	2,7	214.274	2,3	246.503	2,5	102	115
Potraživanja po plać. garancijama	5.026	0,1	4.132	0,0	4.292	0,0	82	104
Ostali plasmani	40.811	0,4	23.950	0,2	26.616	0,3	59	111
Ostala aktiva	3.378.320	42,9	4.051.255	42,1	4.193.255	41,9	120	104
UKUPNA AKTIVA	7.871.526	100,0	9.658.048	100,0	10.012.042	100,0	123	104
VANBILANS	1.046.809		1.391.183		1.368.989		133	98
AKTIVA S VANBILANSOM	8.918.335		11.049.231		11.381.031		124	103
Opći kreditni rizik i Potencijalni kreditni gubici	282.412		313.851		318.643		111	102
Već formirane opće i posebne rezerve za kreditne gubitke	285.090		314.133		319.062		110	102

Nezrične stavke iznose 4,1 milijardu KM ili 35,9% ukupne aktive sa vanbilansom i to je neznatan porast od 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2005.godine, a najvećim dijelom rezultat je porasta novčanih sredstava za 16,2% ili 281 milion KM.

Rast kreditnih plasmana od 4% ili 213 miliona KM gotovo da nije uticao na promjenu strukture rizične aktive (povećanje učešća kreditnih plasmana sa 59,1% na 59,2%), dok je učešće novčanih sredstava poraslo sa 37,7% na 38%. Dospjela potraživanja porasla su za 15%, a njihovo učešće u strukturi aktive sa 2,3% na 2,6%.

Analitički podaci po bankama pokazuju da je kod pet banaka (četiri pod privremenom upravom) došlo do smanjenja kreditnih plasmana. Najveći broj banaka (devet) imao je stopu

¹⁴ Izvor podataka : Izvještaj o klasifikaciji aktive bilansa i vanbilansnih stavki banaka.

¹⁵ Aktiva definisana članom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka.

rasta kreditnih plasmana između 4% i 9%, a kod dvije banke ostvaren je porast kredita veći od 9%. Iako su četiri najveće banke u F BiH povećale kreditne plasmane za 151 milion KM što je 71% ukupnog povećanja na nivou bankarskog sektora, njihovo učešće u ukupnim kreditima ostalo je isto kao na kraju 2005. godine (70,5%).

Iz analize sektorske strukture kredita može se zaključiti da su najveće povećanje u iznosu od 118 miliona KM ili 5% imali plasmani dati privatnim prduzećima, što je dovelo do povećanja učešća sa 44,1% na 44,5%. Plasmani stanovništvu povećani su za 4% ili 98 miliona, ali je njihovo učešće u ukupnoj sektorskoj strukturi kredita smanjeno sa 50,2% na 50%. Prema dostavljenim podacima od banaka, sa stanjem 31. 03. 2006. godine s aspekta strukture kredita stanovništvu po namjeni, najveće učešće od cca 73% su krediti odobreni za finansiranje potrošnih dobara¹⁶, na stambene kredite se odnosi 23%, a sa preostalih 4% kreditirani su mali zanati i mali biznis i poljoprivreda.

U ostalim sektorima zabilježene su manje promjene u nominalnom i relativnom iznosu.

Četiri najveće banke u sistemu plasirale su stanovništvu 73% ukupnih kredita datih ovom sektoru, dok isti pokazatelj za sektor privatnih preduzeća iznosi 70%, što je povećanje od dva procentna poena u odnosu na kraj 2005. godine.

Promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita data je u sljedećoj tabeli:

Tabela 19 : *Sektorska struktura kredita*

-u 000 KM-

SEKTORI	31.12.2004.		31.12.2005.		31.03.2006.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	31.810	0,7	35.513	0,6	34.256	0,6	112	96
Javna preduzeća	203.698	4,6	188.143	3,4	180.262	3,1	92	96
Privatna preduzeća i društ.	1.933.595	43,7	2.446.591	44,1	2.564.355	44,5	127	105
Neprofitne organizacije	3.619	0,1	9.272	0,2	11.143	0,2	256	120
Bankarske institucije	34.082	0,8	33.123	0,5	32.062	0,6	97	97
Gradani	2.139.699	48,4	2.784.053	50,2	2.881.686	50,0	130	104
Ostalo	76.036	1,7	48.611	1,0	54.784	1,0	64	113
UKUPNO	4.422.539	100,0	5.545.306	100,0	5.758.548	100,0	125	104

Budući da su plasmani, odnosno krediti najrizičniji dio aktive banaka, njihov kvalitet predstavlja jednu od najznačajnijih determinanti stabilnosti i uspješnosti poslovanja. Ocjena kvaliteta aktive je ustvari ocjena izloženosti kreditnom riziku plasmana banke, odnosno identificiranje potencijalnih kreditnih gubitaka koji se priznaju kao troškovi rezervi za kreditne gubitke.

Kvalitet aktive i vanbilansnih rizičnih stavki, opći kreditni rizik, potencijalni kreditni gubici po kategorijama klasifikacije¹⁷ i vanbilansne stavke dati su u sljedećoj tabeli:

¹⁶ Uključeno kartično poslovanje.

¹⁷ U skladu sa članom 22. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banke su dužne da formiraju i kontinuirano održavaju rezerve za OKR i PKG u sljedećim procentima po kategorijama : A 2%, B 5% do 15%, C 16% do 40%, D 41% do 60% i E 100%.

Tabela 20 : *Klasifikacija aktive, opći kreditni rizik (OKR), potencijalni kreditni gubici(PKG) i vanbilansne stavke (otpisana aktiva i suspendirana kamata)*

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u%)									INDEKS	
	31.12.2004.			31.12.2005.			31.03.2006.			5/2	8/5
	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	7.880.830	88,4	94.501	9.901.365	89,6	118.884	10.151.531	89,2	121.389	126	103
B	730.737	8,2	53.633	831.166	7,5	62.517	931.418	8,2	72.607	114	112
C	143.586	1,6	42.104	157.515	1,4	41.954	143.881	1,2	37.612	110	91
D	162.299	1,8	91.294	159.151	1,5	90.465	154.174	1,4	87.011	98	97
E	883	0,0	880	34	0,0	31	27	0,0	24	4	87
UKUPNO	8.918.335	100,0	282.412	11.049.231	100,0	313.851	11.381.031	100,0	318.643	124	103
VANBILANSNA EVIDENCIJA											
E	343.472	83,3		385.366	87,6		385.616	87,0		112	100
Susp. kamata	68.680	16,7		54.420	12,4		57.574	13,0		79	106
UKUPNO	412.152	100,0		439.786	100,0		443.190	100,0		107	101

Ako se analizira kvalitet aktive sa vanbilansnim rizičnim stavkama uočava se povećanje klasifikovane aktive (B-E) za 7% ili 84 miliona KM, uz istovremeno smanjenje nekvalitetne aktive (C-E) za 6% ili 19 miliona KM. Dalja analiza analitičkih podataka po sektorima temelji se na pokazateljima kvaliteta kredita datih za dva najznačajnija sektora: stanovništvu i privatnim preduzećima. Nekvalitetna aktiva koja se odnosi na plasmane date sektoru stanovništva je u posmatranom periodu smanjena za 3% i iznosi 75 miliona KM, što je 2,6% od ukupnih kredita odobrenih stanovništvu. Nekvalitetna aktiva koja se odnosi na pravna lica takođe je smanjena za manja i to za 5% i iznosi 220 miliona KM ili 7,6% ukupnih kredita odobrenih pravnim licima.

U prvom kvartalu 2006. godini banke su isknjižile iz bilansa u vanbilans, odnosno otpisale potraživanja u iznosu od 13,5 miliona KM i suspendovale kamatu u iznosu od 9,9 miliona KM. U istom periodu izvršen je trajni otpis stavki aktive u iznosu od 3,2 miliona KM i suspendovane kamate 2,8 miliona KM. Banke su uspjele u istom periodu da naplate ranije otpisanu aktivu u iznosu od 10,3 miliona KM i 3,8 miliona KM suspendovane kamate, što se pozitivno odrazilo na njihovu profitabilnost.

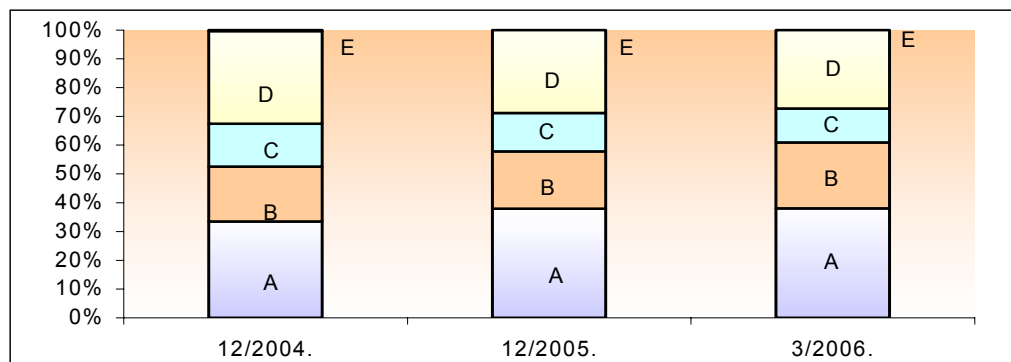
Na kraju prvog kvartala 2006.godine saldo otpisane aktive iznosio je 386 miliona KM što je skoro isti iznos kao na kraju 2005. godine, dok je saldo suspendovane kamate iznosio 58 miliona KM, što je za 6% ili tri miliona KM više u odnosu na kraj 2005. godine.

Od ukupno otpisane aktive na otpisanu aktivu po kreditima datim stanovništvu odnosi se 42 miliona KM ili 11%, a na suspendovanu kamatu 6,1 milion KM ili 10,6%.

Nivo općeg kreditnog rizika i procjenjenih gubitaka po kategorijama klasifikacije, utvrđenih u skladu sa kriterijima i metodologiji propisanoj u odlukama FBA, njihov trend i struktura na nivou bankarskog sektora dati su u sljedećoj tabeli i grafikonu.

Tabela 21 : *Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka*

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I STRUKTURA (u%)						INDEKS	
	31.12.2004.		31.12.2005.		31.03.2006.		4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	94.501	33,5	118.884	37,9	121.389	38,1	126	102
B	53.633	19,0	62.517	19,9	72.607	22,8	117	116
C	42.104	14,9	41.954	13,4	37.612	11,8	100	90
D	91.294	32,3	90.465	28,8	87.011	27,3	99	96
E	880	0,3	31	0,0	24	0,0	4	77
UKUPNO	282.412	100,0	313.851	100,0	318.643	100,0	111	102

Grafikon 13 : *Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka*

Prema izvještajima, banke su formirale rezerve za kreditne gubitke u skladu s propisima i visinom procijenjenog kreditnog rizika.

Analizirajući nivo formiranih rezervi ukupno i po kategorijama klasifikacije, u odnosu na kraj 2005. godine, rezerve za opći kreditni rizik i potencijalne kreditne gubitke veće su za 2% i iznosile su 319 miliona KM, odnosno 2,8 % ukupne aktive sa vanbilansom. Na kraju prvog kvartala 2006. godine banke su prosječno za B kategoriju imale izdvojene rezerve po stopi od 7,8%, za C kategoriju 26,1%, D kategoriju 57% i E 100%, što se može ocijeniti zadovoljavajućim.

Analiza kvaliteta aktive, odnosno kreditnog portfelja pojedinačnih banaka, kao i on site kontrole u samim bankama, ukazuju da je još uvijek dominantni rizik kod većine banaka kreditni rizik, odnosno postojanje problematičnih kredita odobrenih pravnim licima (preduzećima).

FBA je bankama koje imaju loš kvalitet aktive naložila korektivne mjere u smislu izrade operativnog programa koji moraju sadržavati plan aktivnosti na poboljšanju postojećih praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno kvaliteta aktive, smanjenje postojećih koncentracija, te rješavanje problema nekvalitetne aktive i sprječavanje njenog daljeg pogoršanja. Izvršavanje naloga FBA se kontrinuirano nadzire kroz postkontrolni postupak na osnovu izvještaja i ostale dokumentacije dostavljene od strane banaka, kao i on site kontrolom u cilju provjere iste.

Transakcije s povezanim licima

U svom poslovanju banke su izložene raznim vrstama rizika, od kojih poseban značaj ima rizik vezan za transakcije s licima povezanim sa bankom.

FBA je, u skladu sa Bazelskim standardima, uspostavila određene opreznosne principe i zahtjeve vezane za transakcije s licima povezanim s bankom¹⁸, što je regulisano Odlukom o minimalnim standardima za poslovanje banaka s licima povezanim s bankom, u kojoj su propisani uslovi i način poslovanja banaka s povezanim licima. Na osnovu te Odluke i Zakona o bankama Nadzorni odbor banke, a na prijedlog direktora, dužan je da donese posebne politike banke za poslovanje s povezanim licima i da prati njihovu primjenu.

Odlukama FBA propisan je i poseban set izvještaja koji obuhvataju transakcije s jednim dijelom povezanih lica, i to kredite i potencijalne i preuzete vanbilansne obaveze (garancije, akreditivi, preuzete kreditne obaveze) kao najčešći i najrizičniji vid transakcija između banaka i povezanih lica. Set propisanih izvještaja uključuje podatke o kreditima datim sljedećim kategorijama povezanih lica:

- dioničarima banke s više od 5% glasačkih prava,
- članovima Nadzornog odbora i višeg rukovodstva banke i
- subsidijarnim licima i drugim preduzećima kapitalno povezanim s bankom.

Tabela 22: *Transakcije s povezanim licima*

-000 KM-

Opis	DATI KREDITI			INDEKS	
	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.	3/2	4/3
	1	2	3	4	5
Dioničarima sa više od 5% glasačkih prava, subs.i drugim kapitalno povezanim pred.	40.084	28.520	29.024	71	102
Članovima Nadzornog odbora	141	101	55	72	54
Upravi banke i uposlenim radnicima	2.392	2.663	2.372	111	89
UKUPNO	42.617	31.284	31.451	73	101
Potencijalne i preuzete vanbil.obaveze	3.235	911	1.301	28	143

Iz tih razloga FBA posebnu pažnju (pri on site kontrolama) usmjerava na poslovanje banaka sa povezanim licima. Kontrolori FBA na licu mjesta daju naloge za otklanjanje uočenih propusta u određenim rokovima i pokreću prekršajne postupke, a sastavni dio tih aktivnosti je i praćenje i nadzor provođenja datih naloga. To se pozitivno odrazilo na ovaj segment poslovanja, jer obim transakcija s povezanim licima ima opadajući trend, a time i izloženost riziku prema ovim licima.

2.2. Profitabilnost

Prema nerevidiranim podacima iz bilansa uspjeha, banke u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2006. godine ostvarile su pozitivan finansijski rezultat-dobit u iznosu od 28,6 miliona KM, što je na nivou sistema značajno povećanje od 93% u odnosu na isti period 2005. godine kada je dobit iznosila 14,8 miliona KM. Trend poboljšanja profitabilnosti je rezultat najvećim dijelom rasta dobiti, mada je i gubitak značajno smanjen.

Pozitivan finansijski rezultat od 31,5 miliona KM ostvarilo je 17 banaka što je za 55,5% ili 11,2 miliona KM više nego u istom periodu 2005. godine. Istovremeno gubitak u poslovanju u iznosu od 2,9 miliona KM ostvarilo je sedam banaka (četiri državne i tri privatne), što je smanjenje od 46,6% ili 2,5 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine.

Detaljniji podaci dati su u sljedećoj tabeli.

¹⁸ Član 39.stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama definiše pojam "lica povezana s bankom", gdje više nisu uključeni uposleni radnici.

Tabela 23 : Ostvareni finansijski rezultat : dobit/gubitak

-000 KM-

Datum/Opis	Na nivou sistema		Privatne banke		Državne banke	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
31.03.2004.						
Gubitak	-5.261	9	-4.884	5	-377	4
Dobit	15.541	17	13.895	14	1.646	3
Ukupno	10.280	26	9.011	19	1.269	7
31.03.2005.						
Gubitak	-5.426	9	-4.725	5	-701	4
Dobit	20.247	15	19.519	13	728	2
Ukupno	14.821	24	14.794	18	27	6
31.03.2006.						
Gubitak	-2.898	7	-2.025	3	-873	4
Dobit	31.487	17	31.070	15	417	2
Ukupno	28.589	24	29.045	18	-456	6

Na osnovu analitičkih podataka, kao i parametara za ocjenu kvaliteta profitabilnosti (visina ostvarenog finansijskog rezultata-dobit/gubitak i koeficijenta koji se koriste za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja, te drugih parametara vezanih za ocjenu uspješnosti poslovanja) može se zaključiti da poboljšanje ukupne profitabilnosti sistema proizlazi iz pojedinačne profitabilnosti manjeg broja velikih privatnih banaka. Finansijski rezultat državnih banaka nema značajniji uticaj na ukupnu profitabilnost bankarskog sektora.

Od ukupno ostvarene dobiti samo četiri velike banke (čija aktiva iznosi 69,3% aktive bankarskog sistema) ostvarile su dobit od 24 miliona KM što je 83,8% ukupne ostvarene dobiti bankarskog sistema.

Od ukupno iskazanog gubitka 1,6 miliona KM ili 53,6% odnosi se na jednu privatnu banku.

Na nivou sistema ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 154,5 miliona KM sa stopom rasta od 21% ili 26,5 miliona KM, što je povećanje od sedam indeksnih poena u odnosu na uporedni period prethodne godine. Ukupni nekamatni rashodi iznose 125,9 miliona KM sa stopom rasta od 11% ili 12,7 miliona KM, odnosno istom stopom rasta kao i u prvom kvartalu prethodne godine.

Ukupni prihodi od kamata su porasli za 23%, međjutim zbog bržeg rasta kamatnih rashoda (30%), ostvaren je nešto sporiji rast neto kamatnog prihoda od 20%, što je za jedan indeksni poen manje od stope ostvarene u uporednom periodu 2005. godine.

Rast prihoda od kamata na kredite od 22% u odnosu na isti period 2005. godine sporiji je za 2% od rasta kreditnih plasmana, a isto je posljedica dijelom pada kamatnih stopa, te primjene u 2006. godini kod najvećeg broja banaka odredbi MRS-a 18.

Značajan rast od 37% u odnosu na isti period prethodne godine ostvaren je po osnovu kamata na računima depozita kod depozitnih institucija.

U odnosu na isti period prethodne godine ostvaren je značajniji rast dugoročnih kamatonosnih izvora (iz kojih je finansiran rast kreditnih plasmana i koji su bankama primarno bili potrebni za obezbjeđenje ročne usklađenosti) koji su uzrokovali brži rast kamatnih rashoda sa stopom od 30% i uticali na sporiji rast neto kamatnog prihoda sa stopom od 20%.

Na osnovu toga struktura ukupnog prihoda banaka kvalitativno se nije poboljšala jer je rast ukupnih prihoda od kamata neutralisan povećanim učešćem kamatnih rashoda u strukturi

ukupnog prihoda, čime je učešće neto kamatnog prihoda u strukturi neto prihoda smanjeno sa 59,2% na 58,7%.

Operativni prihodi brže su rasli od neto kamatnog prihoda i povećani su za 22%, a njihovo učešće u strukturi ukupnog neto prihoda je povećano sa 40,8% na 41,3% u odnosu na isti period prethodne godine, iako je njihovo učešće smanjeno kao rezultat promjene računovodstvenih politika u segmentu metodologije tretmana i priznavanja prihoda po osnovu naknada koje su vezane za kredite¹⁹ (primijenjeno kod većeg broja banaka).

Evidentan je sporiji rast nekamatnih rashoda sa stopom od 11% u odnosu na ukupan prihod (rast od 21%) u odnosu na isti period prethodne godine. U okviru istih troškovi rezervi za kreditne gubitke su smanjeni za 4%, troškovi plata i doprinosa povećani za 13%, troškovi fiksne aktive za 14% i ostali operativni troškovi za 21%.

Sporiji rast nekamatnih rashoda se pozitivno odrazio na njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda koje je smanjeno sa 88,4% na 81,5% u odnosu na isti period prethodne godine, a najznačajnije je smanjenje učešća troškova rezervi za kreditne gubitke sa 23,8% na 19,0% (kao rezultat kvaliteta aktive banaka, odnosno visokog učešća dobre aktive klasificirane u A kategoriju) i troškova plata i doprinosa sa 29,7% na 27,8%.

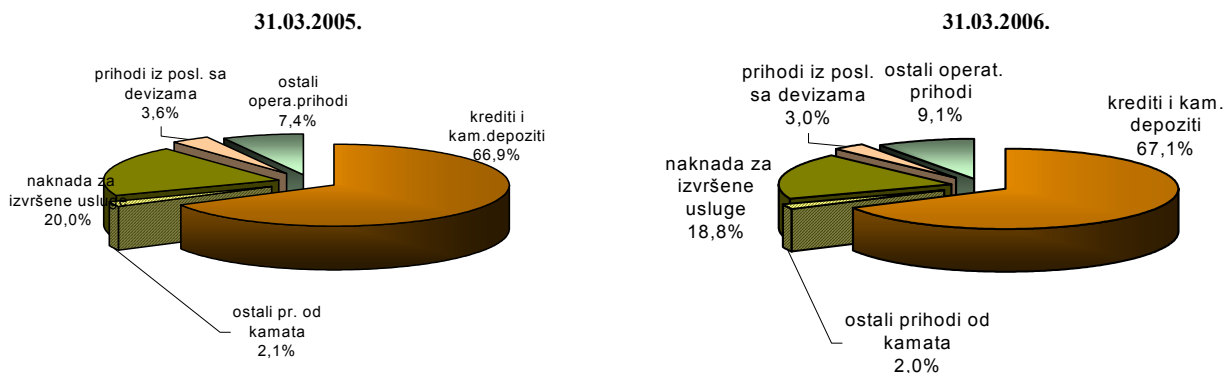
Trend i struktura ukupnih prihoda i rashoda daje se u sljedećim tabelama i grafikonima:

Tabela 24 : *Struktura ukupnih prihoda*

- u 000 KM-

Struktura ukupnih prihoda	31.03.2004.		31.03.2005.		31.03.2006.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Prihodi od kamata i slični prihodi								
Kamatnosni rač. depozita kod depoz.inst.	6.119	4,3	9.806	5,8	13.413	6,5	160	137
Kreditni i poslovi lizinga	83.119	58,4	102.689	61,1	125.311	60,6	124	122
Ostali prihodi od kamata	3.330	2,3	3.494	2,1	4.172	2,0	105	119
UKUPNO	92.568	65,0	115.989	69,0	142.896	69,1	125	123
II Operativni prihodi								
Naknade za izvršene usluge	29.591	20,9	33.643	20,0	38.866	18,8	114	116
Prihodi iz posl. sa devizama	5.417	3,8	6.092	3,6	6.265	3,0	112	103
Ostali operativni prihodi	14.734	10,3	12.419	7,4	18.702	9,1	84	151
UKUPNO	49.742	35,0	52.154	31,0	63.833	30,9	105	122
UKUPNI PRIHODI (I + II)	142.310	100,0	168.143	100,0	206.729	100,0	118	123

Grafikon 14 : *Struktura ukupnih prihoda*

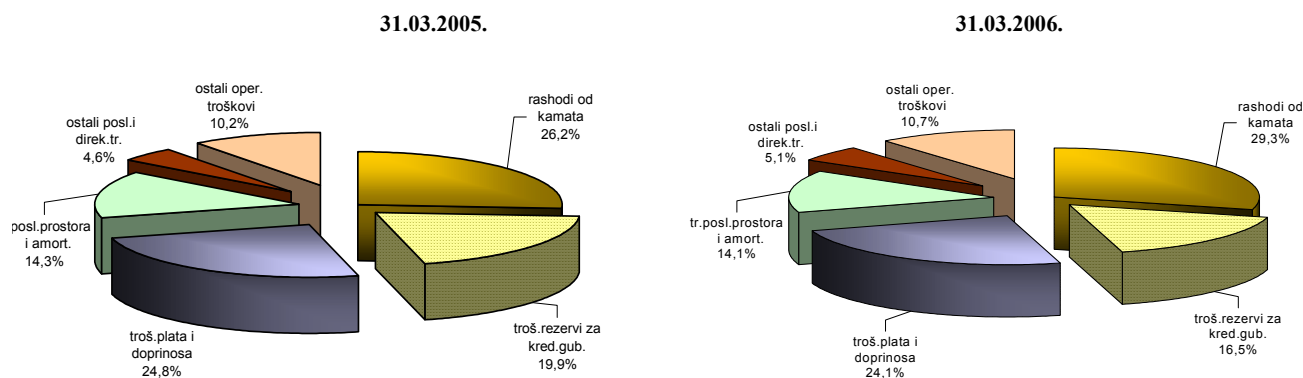
¹⁹Primjena MRS 18-Prihod i i MRS 39-Finansijski instrumenti : priznavanje i mjerenje.

Tabela 25 : Struktura ukupnih rashoda

- u 000 KM-

Struktura ukupnih rashoda	31.03.2004.		31.03.2005.		31.03.2006.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Rashodi od kamata i slični rashodi								
Depoziti	24.186	18,3	31.500	20,5	39.657	22,3	130	126
Obaveze po uzetim kredit. i ostalim pozajm.	4.971	3,8	7.872	5,2	11.242	6,3	158	143
Ostali rashodi od kamata	651	0,5	799	0,5	1.350	0,7	123	169
UKUPNO	29.808	22,6	40.171	26,2	52.249	29,3	135	130
II Ukupni nekamatni rashodi								
Troškovi rezervi za opći kred. rizik potencijalne kreditne gubitke	28.487	21,6	30.526	19,9	29.382	16,5	107	96
Troškovi plata i doprinosa	33.754	25,6	37.940	24,8	42.960	24,1	112	113
Troškovi posl.prostora i amortizacija	18.527	14,0	21.973	14,3	25.073	14,1	119	114
Ostali poslovni i direktni troškovi	7.169	5,4	7.027	4,6	9.477	5,3	98	135
Ostali operativni troškovi	14.285	10,8	15.685	10,2	18.999	10,7	110	121
UKUPNO	102.222	77,4	113.151	73,8	125.891	70,7	111	111
UKUPNI RASHODI (I + II)	132.030	100,0	153.322	100,0	178.140	100,0	116	116

Grafikon 15 : Struktura ukupnih rashoda

U sljedećim tabelama dati su najznačajniji koeficijenti²⁰ za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti banaka:

Tabela 26 : Koeficijenti profitabilnost, produktivnosti i efikasnosti po periodima

-u %-

KOEFICIJENTI	31.03.2004.	31.03.2005.	31.03.2006.
Povrat na prosječnu aktivu	0,72	0,77	1,21
Povrat na prosječni ukupni kapital	5,75	6,46	11,46
Povrat na prosječni dionički kapital	6,89	7,79	15,06
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	4,08	3,93	3,84
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	3,43	2,71	2,70
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	7,51	6,64	6,54
Poslovni i direktni rashodi ²¹ /prosječna aktiva	2,20	1,95	1,64
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	4,55	3,92	3,68
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	6,76	5,87	5,33

²⁰ Koeficijenti su preračunati na godišnji nivo.

²¹ U rashode su uključeni troškovi rezervi za potencijalne kreditne gubitke.

Tabela 27 : Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti na dan 31.03. 2006.

-u %-

KOEFIKIJENTI	31.03. 2006.		
	DRŽAVNE BANKE	PRIVATNE BANKE	PROSJEK UFBiH
Povrat na prosječnu aktivu	-0,43	1,29	1,21
Povrat na prosječni ukupni kapital	-1,09	13,98	11,46
Povrat na prosječni dionički kapital	-1,25	18,92	15,06
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	3,29	3,86	3,84
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	4,28	2,63	2,70
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	7,57	6,49	6,54
Poslovni i direktni rashodi/prosječna aktiva	3,59	1,55	1,64
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	4,41	3,65	3,68
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	8,00	5,20	5,33

Analizom osnovnih parametara za ocjenu kvaliteta profitabilnosti uočava se da su dva najvažnija indikatora profitabilnosti : ROAA (povrat na prosječnu aktivu) od 1,21% i ROAE (povrat na prosječni dionički kapital) od 15,06% u odnosu na 2005. godinu znatno bolji.

Produktivnost banaka, mjerena odnosom ukupnog prihoda i prosječne aktive (6,54%), kao i ostvareni neto kamatni i operativni prihod po jedinici prosječne aktive, ipak su nešto lošiji zbog, s jedne strane, daljeg bržeg rasta stope prosječne aktive (23%) u odnosu na rast neto prihoda od kamata (20%), zatim trenda smanjenja kamatnih stopa, bržeg rasta dugoročnih kredita i povećanja njihovog učešća u ukupnim kreditima, bržeg rasta kamatnih troškova, a s druge strane nešto sporijeg rasta prosječne kamatonosne aktive od prosječne ukupne aktive.

Profitabilnost banaka u narednom periodu i dalje će najviše zavisiti od kvaliteta aktive, odnosno izloženosti banke kreditnom riziku, te efikasnog upravljanja operativnim troškovima. Stoga je ključni faktor efikasnosti i profitabilnosti svake banke kvalitet menadžmenta i poslovna politika koju vodi jer se time najdirektnije utiče na njene performanse.

Takođe, u novim tržišnim uslovima banke polako usvajaju novi koncept poslovne politike primjerene tržišno orjentiranom bankarstvu čiji je cilj ostvarivanje što većeg profita, obezbjeđujući pri tome stabilnost banke i adekvatno upravljanje i kontrolu svih rizika kojima je banka izložena u poslovanju, a primarno kreditnog rizika. Međutim, uključivanjem u međunarodno finansijsko poslovanje i tržišta banke će u budućnosti biti više izložene tržišnim rizicima: kamatnom, deviznom i cjenovnom, kao i riziku zaduživanja, što će zahtijevati dalje jačanje kapitalne osnove ne samo iz internih izvora kroz povećanje zadržane dobiti iz ostvarenog profita nego i iz eksternih izvora, što je istovremeno i preduslov za dalju ekspanziju i rast banaka.

2.3. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz kreditni rizik, jedno od najsloženijih i najvažnijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu. Takođe, to je jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sistem u svakoj zemlji.

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti propisani su minimalni standardi koje je banka dužna da osigura i održava u procesu upravljanja ovim rizikom, odnosno minimalni standardi za kreiranje i provođenje politike likvidnosti koja osigurava sposobnost banke da potpuno i bez odlaganja izvršava svoje obaveze na dan dospijeca.

Navedeni propis predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i sadrži kvalitativne i kvantitativne odredbe i zahtjeve prema bankama. Propisani su limiti koje banke trebaju ispunjavati vezano za prosječni dekadni minimum i dnevni minimum novčanih sredstava u odnosu na kratkoročne izvore, kao i minimalni limiti ročne usklađenosti dospijeca instrumenata finansijske aktive i obaveza do 180 dana. Takođe, propisana je obaveza dostavljanja izvještaja o poziciji likvidnosti i ročnoj usklađenosti FBA²².

Na osnovu dostavljenog seta izvještaja koji se odnose na segment likvidnosti, te svih ostalih relevantnih podataka iz drugih izvještaja, kao i ocjene u on site kontrolama adekvatnosti pozicije likvidnosti banaka i praksi banke u upravljanju izvorima sredstava u odnosu na njen rizik, analizira se izloženost riziku likvidnosti i likvidnosna pozicija banaka pojedinačno i ukupnog bankarskog sistema.

U posljednje tri godine, po nalogu FBA, banke u Federaciji BiH provele su intenzivne aktivnosti na poboljšanju ročne usklađenosti finansijske aktive i obaveza, koja je bila značajno narušena u periodu koji je prethodio, a iz razloga kreditne ekspanzije i to dugoročnih kredita, finansiranih iz izvora (najviše depozita) koji nisu bili adekvatne ročnosti. Provedene aktivnosti i mjere pozitivno su se odrazile na smanjenje debalansa u ročnim profilima stavki aktive i obaveza i postizanje usklađenosti u okviru propisanih limita.

U strukturi izvora finansiranja banaka u Federaciji BiH najveće učešće od 72,9% imaju depoziti, dok se u zadnje tri godine povećava učešće uzetih kredita (sa 31. 03. 2006. godine iznosi 12,3%), koji su sa dužim periodima ročnosti i predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročne plasmane, a značajno su doprinijeli ročnom usklađivanju dospijeca stavki aktive i obaveza.

S druge strane, ročna struktura depozita je znatno nepovoljnija, iako je već duži period prisutan trend poboljšanja. Rizik likvidnosti je u uskoj korelaciji s drugim rizicima, a u ovom slučaju se negativno efektira na profitabilnost banaka.

Tabela 28 : Ročna struktura depozita

- u 000 KM-

DEPOZITI	31.12.2004.		31.12.2005.		31.03.2006.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Štednja i dep. po viđenju	2.663.053	47,5	3.264.937	47,5	3.379.406	47,6	123	104
Do 3 mjeseca	389.395	7,0	408.679	6,0	445.522	6,3	105	109
Do 1 godine	490.685	8,8	541.832	7,9	544.526	7,7	110	100
1. Ukupno kratkoročni	3.543.133	63,3	4.215.448	61,4	4.369.454	61,6	119	104
Do 3 godine	1.367.882	24,4	1.709.665	24,9	1.831.789	25,8	125	107
Preko 3 godine	691.223	12,3	938.935	13,7	893.632	12,6	136	95
2. Ukupno dugoročni	2.059.105	36,7	2.648.600	38,6	2.725.421	38,4	129	103
UKUPNO (1 + 2)	5.602.238	100,0	6.864.048	100,0	7.094.875	100,0	123	103

²² Izvještaj o poziciji likvidnosti dostavlja se dekadno, a Izvještaj o ročnoj usklađenosti finansijske aktive i obaveza i Pregled 15 najvećih izvora sredstava banke dostavljaju kvartalno.

U ročnoj strukturi depozita došlo je do manjih promjena u okviru dvije osnovne grupe podjele prema ročnosti. U kratkoročnim depozitima najveći nominalni rast od 114 miliona KM (stopa rasta 4%) ostvaren je kod depozita po viđenju. Posmatrano sektorski nominalno najveći rast depozita po viđenju od 184 miliona KM ili 32% imali su depoziti vladinih institucija. Depoziti oročeni do tri mjeseca povećani za 9% ili 37 miliona KM, dok su depoziti oročeni preko tri mjeseca do jedne godine ostvarili minimalni porast od cca tri miliona KM.

Ostvarena niža stopa rasta dugoročnih depozita (3%) od rasta kratkoročnih (4%) uticala je na njihovo učešće koje je smanjeno sa 38,6% na 38,4%. Treba istaći da je dominantno učešće dugoročnih depozita dva sektora, i to: stanovništva od 44,2% i bankarskih institucija 31,6%, s tim da se na depozite stanovništva odnosi 57,4% depozita oročenih do tri godine, a kod depozita oročenih preko tri godine sredstva sektora bankarskih institucija učestvuju sa 64%.

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala, i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog porfolija je determinisana upravo ročnošću izvora. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu i drže ročne debalanse između izvora i plasmana u okviru propisanih minimalnih limita.

Tabela 29 : *Ročna struktura kredita*

-u 000 KM-

KREDITI	31.12.2004.		31.12.2005.		31.03.2006.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dospjela potraživanja i plaćene vanbil.obaveze	214.244	4,8	218.406	3,9	250.795	4,3	102	115
Kratkoročni krediti	991.183	22,4	1.134.850	20,5	1.206.456	21,0	115	106
Dugoročni krediti	3.217.112	72,8	4.192.050	75,6	4.301.297	74,7	130	103
UKUPNO KREDITI	4.422.539	100,0	5.545.306	100,0	5.758.548	100,0	125	104

U prvom kvartalu 2006.godini došlo je do bržeg rasta kratkoročnih kredita (stopa rasta 6%), nego dugoročnih (3%), što je uticalo na smanjenje učešća dugoročnih kredita u ukupnim kreditima sa 75,6% na 74,7%. Sektorska analiza po ročnosti pokazuje da je učešće dugoročnih kredita u ukupnim kreditima datih stanovništvu 89%, a privatnim preduzećima 60%.

Iako su krediti kao najznačajnija imovinska kategorija imali rast od 4% u posmatranom periodu i dostigli učešće od 59,2%, novčana sredstva su imala nešto veću stopu rasta (5%), što se odrazilo i na povećanje njihovog učešća sa 37,7% na 38%.

Banke su u 2005. godini redovno ispunjavale obavezu održavanja propisane obavezne rezerve kod Centralne banke BiH. Krajem 2005. godine došlo je do izmjene propisa i povećanja stope obavezne rezerve, koja je od 01. 12. 2005. godine povećana sa 10% na 15%. Putem obavezne rezerve kao značajnog instrumenta monetarne politike, u BiH u uslovima funkcioniranja valutnog odbora i relativno finansijski nerazvijenog tržišta, ostvaruje se primarno monetarni cilj odnosno monetarna kontrola, u smislu zaustavljanja brzog rasta kredita ostvarenog u prethodnim godinama i smanjenja multiplikacije. S druge strane, primjena regulative o deviznom riziku i održavanje valutne usklađenosti s propisanim limitima, utiče takođe značajno na iznos koji banke drže na računu rezervi kod Centralne banke u domaćoj valuti čime se osigurava visoka likvidnost pojedinačno banaka i bankarskog sektora.

Za analizu likvidnosti koristi se više koeficijenata, a pregled najvažnijih daje se u sljedećoj tabeli :

Tabela 30 : *Koeficijenti likvidnosti*

- u % -

Koeficijenti	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.
1	2	3	4
Likvidna sredstva ²³ / ukupna aktiva	37,3	37,8	38,1
Likvidna sredstva / kratkoročne finans.obaveze	60,5	63,9	62,9
Kratkoročne finans.obaveze/ ukupne finans.obaveze	70,4	66,9	68,5
Kreditni / depoziti i uzeti krediti ²⁴	68,5	69,2	69,4

Svi navedeni pokazatelji likvidnosti govore da je pozicija likvidnosti bankarskog sistema u Federaciji BiH dobra, sa zadovoljavajućim učešćem likvidnih sredstava u ukupnoj aktivni i pokrivenošću kratkoročnih obaveza likvidnim sredstvima. Ročna struktura izvora, primarno depozitnog potencijala, kao i ostvareni veći porast kratkoročnih finansijskih obaveza (depozita) uticale su na blago pogoršanje strukturnog pokazatelja učešća kratkoročnih obaveza u ukupnim finansijskim obavezama, iako se to može samo uslovno reći budući da je relevantniji indikator odnos kratkoročnih obaveza i kratkoročnih finansijskih stavki aktive po kriteriju preostalih dospjeća. Posljednji pokazatelj izražen kao odnos kredita i izvora iz kojih su isti finansirani (depoziti i uzeti krediti) takođe je veoma dobar i na nivou je iskustvenog standarda, iako je neznatno lošiji (za 0,2 procentnih poena) u odnosu na 2005. godinu.

Propisani regulatorni zahtjevi prema bankama su dosta restriktivni, što je i rezultiralo dobrom likvidnošću banaka pojedinačno i ukupnog bankarskog sistema. Sve banke kontinuirano ispunjavaju i to znatno iznad propisanog minimuma, obavezu dekadnog prosjeka od 20% u odnosu na kratkoročne izvore sredstava, i dnevnog minimuma od 10% prema istoj osnovici, što se vidi iz sljedećeg pregleda.

Tabela 31 : *Pozicija likvidnosti- dekadni prosjek i dnevni minimum*

Opis	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.	INDEX	
	Iznos	Iznos	Iznos	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
1. Prosječno dnevno stanje novčanih sredstava	2.502.469	2.687.043	2.817.824	107	105
2. Najniže ukupno dnevno stanje novč.sredst.	2.305.200	2.371.336	2.380.621	103	100
3. Kratkoročni izvori sred.(osnovica za obračun)	3.598.348	4.165.268	4.255.318	116	102
4.Iznos obaveze :					
4.1. dekadni prosjek 20% od iznosa red.br. 3	719.670	833.054	851.064	116	102
4.2. dnevni minimum 10% od iznosa red.br.3	359.835	416.527	425.532	116	102
5.Ispunjenje obaveze : dekadni prosjek					
Višak = red.br.1 – red.br. 4.1.	1.782.799	1.853.989	1.966.760	104	106
6. Ispunjenje obaveze : dnevni minimum					
Višak = red.br.2 – red.br. 4.2.	1.945.365	1.954.809	1.955.089	100	100

Pored navedenog propisanog minimalnog standarda, za analizu pozicije likvidnosti od ključnog značaja je praćenje preostalih dospjeća stavki finansijske aktive i obaveza prema

²³ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite.

²⁴ Iskustveni standardi su: manji od 70%-veoma solidan, 71%-75%-zadovoljavajući, 76%-80%-na granici zadovoljavajućeg, 81%-85%-nedovoljan, preko 85%-kritičan.

vremenskoj skali, koja je s aspekta propisanih minimalnih limita kreirana na vremenski horizont od 180 dana.

Tabela 32 : *Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana*

Opis	31.12.2004.	31.12.2005.	31.03.2006.	INDEX	
	Iznos	Iznos	Iznos	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
I. 1-30 dana					
1. Iznos finansijske aktive	3.357.819	4.051.257	4.286.541	121	106
2. iznos finansijskih obaveza	3.121.488	3.668.868	3.860.409	118	105
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	236.331	382.389	426.132	162	111
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	107,6%	110,4%	111,0%		
b) Propisani minimum %	100,0%	100,0%	100,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	7,6%	10,4%	11,0%		
II. 1-90 dana					
1. Iznos finansijske aktive	3.723.961	4.559.015	4.760.901	123	104
2. iznos finansijskih obaveza	3.496.272	4.150.956	4.368.659	119	105
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	227.689	408.059	392.242	179	96
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	106,5%	109,8%	109,0%		
b) Propisani minimum %	100,0%	100,0%	100,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	6,5%	9,8%	9,0%		
II. 1-180 dana					
1. Iznos finansijske aktive	4.188.159	5.091.381	5.268.677	122	103
2. iznos finansijskih obaveza	3.877.037	4.598.836	4.875.437	119	106
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	311.122	492.545	393.240	158	80
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	108,0%	110,7%	108,1%		
b) Propisani minimum %	95,0%	95,0%	95,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	13,0%	15,7%	13,1%		

Propisani minimalni limiti za ročnu usklađenost dospjeća stavki aktive i obaveza su minimalni standardi koje banke moraju uključiti u svoje politike. Svaka banka treba da kreira i implementira vlastiti interni model upravljanja likvidnošću i strategiju, kao sastavni dio programa za upravljanje rizikom likvidnosti. To znači kontinuirano mjerenje i praćenje neto potreba za izvorima finansiranja, kako bi unaprijed identifikovala mogućnost pojave neto deficita likvidnih sredstava i poduzela pravovremene aktivnosti na osiguranju dodatnih sredstava.

Takođe, banke su dužne usvojiti planove za nepredviđene situacije, sa jasno definisanom strategijom aktivnosti koje će poduzeti u slučaju da pozicija likvidnosti bude ugrožena. Ovo je posebno važno za banke u Federaciji BiH, imajući u vidu da Centralna banka BiH nema ulogu «pozajmljivača u krajnjoj nuždi», ali s druge strane, s obzirom na vlasničku strukturu naših banaka, većina banaka ima pristup finansijskim sredstvima i potporu od strane svojih osnivača-vlasnika.

Likvidnost bankarskog sistema u Federaciji BiH je, na osnovu svih iznesenih pokazatelja, visoka, što je i rezultat postojeće restriktivne regulative. Kako je ovaj segment poslovanja i nivo izloženosti likvidnosnom riziku u korelaciji s kreditnim rizikom, a imajući u vidu rastući trend i nivo kreditnog rizika, banke će u narednom periodu trebati još više pažnje posvetiti upravljanju rizikom likvidnosti uspostavljanjem i provođenjem politika likvidnosti koje će osigurati izvršenje svih dospjelih obaveza banke na vrijeme, a na osnovu kontinuiranog planiranja budućih likvidnosnih potreba uzimajući u obzir promjene u operativnim,

ekonomskim, regulativnim i ostalim uslovima poslovnog okruženja banaka. FBA će, i putem izvještaja i on site kontrola u bankama, pratiti i nadzirati kako banke upravljaju ovim rizikom i da li postupaju u skladu s usvojenim politikama i programima.

2.4. Devizni rizik-devizna usklađenost aktive i pasive bilansa i vanbilansa

U svom poslovanju banke su izložene značajnim rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim usljed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i devizni rizik (FX) koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti -individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke.

U cilju osiguranja primjene i provođenja opreznosnih principa kod obavljanja deviznih aktivnosti banaka, te smanjenja uticaja deviznog rizika na njihovu profitabilnost, likvidnost i kapital FBA je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka kojom se regulišu minimalni standardi za donošenje i provođenje programa, politika i procedura za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom.

Neusklađenost (razlika) između stavki koje se odnose na pojedinu stranu valutu u aktivni i pasivi bilansa i vanbilansu, predstavlja otvorenu deviznu poziciju (duga ili kratka) koja se može kretati samo u granicama minimalnih propisanih ograničenja obračunatih u odnosu na visinu osnovnog kapitala banke.²⁵

U cilju praćenja poštivanja propisanih ograničenja banke dnevno izvještavaju FBA.

Na osnovu kontrole, praćenja i analize dostavljenih izvještaja o deviznoj poziciji banaka, može se zaključiti da se banke pridržavaju propisanih limita i da obavljaju svoje FX aktivnosti u okvirima istih. Upravljanje FX rizikom u svakoj banci temelji se na donesenom programu koji uključuje detaljne politike za upravljanje FX rizikom, kao i procedure za praćenje, primjenu, mjerenje i kontrolu FX rizika.

S obzirom da Centralna banka BiH funkcioniše kao valutni odbor i gdje je EURO valuta sidro valutnog odbora, u praksi banke nisu izložene deviznom riziku kada je u pitanju najznačajnija valuta EURO. Međutim, banke su u posljednje dvije godine, po nalogu FBA, poduzele značajne aktivnosti kako bi se uskladile s propisanim ograničenjima i otklonile ogromne valutne debalanse i neusklađenost, i to najviše za EURO. Način usklađivanja, a zatim i održavanja devizne pozicije u skladu s propisanim limitima, bio je specifičan za svaku pojedinačnu banku i određen najviše bilansnom i valutnom strukturom bančine aktive i obaveza.

Sa 31. 03. 2006. godine na nivou bankarskog sistema u valutnoj strukturi aktive banaka učešće stavki u stranim valutama iznosilo je 26% ili 2,5 milijardi KM (isto i na kraju 2005. godine). S druge strane, valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti 55% ili 5,4 milijarde KM (na kraju 2005. godine 56% ili 5,2 milijarde KM).

²⁵ Članom 8. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banke propisana su ograničenja: za individualnu deviznu poziciju za EURO najviše do 30% osnovnog kapitala, a za ostale valute do 20%, i deviznu poziciju banke najviše do 30%.

Dalje, ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktiv²⁶ dominantno je učešće EURO sa 80% ili dvije milijarde KM (na kraju 2005. godine 77% ili 1,9 milijardi KM), a u obavezama 90% ili 4,9 milijardi KM (na kraju 2005. godine 89% ili 4,7 milijardi KM).

Međutim, u obračun izloženosti FX riziku mora se uzeti i iznos indeksiranih stavki aktive (kredit²⁷) i obaveza²⁷, koji je posebno značajan u aktiv²⁸ sa učešćem od 57% ili 3,3 milijarde KM, dok je učešće ostalih stavki u EURO 34% ili dvije milijarde KM, a u ostalim valutama 8,6% (na kraju 2005. godine indeksirani krediti imali su učešće od 56% ili 3,2 milijarde KM, a stavke u EURO 34% ili 1,9 milijardi KM).

Na drugoj strani struktura finansijskih obaveza uslovljava i determinira strukturu stavki finansijske aktive, za svaku valutu pojedinačno. U obavezama najveće učešće od 87% ili 4,8 milijardi imaju stavke u EURO (najviše depoziti), dok je učešće i iznos indeksiranih obaveza minimalan i iznosi 3,6% ili 201 hiljada KM (na kraju 2005. godine učešće obaveza u EURO bilo je 86% ili 4,7 milijardi KM, a indeksiranih obaveza 3,5% ili 190 hiljada KM).

U sljedećoj tabeli daje se struktura i trend finansijske aktive i obaveza i devizna pozicija za EURO kao najznačajniju valutu²⁹ i ukupno:

Tabela 33 : Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EURO i ukupno)

-u milionima KM-

Opis	31.12.2005.				31.03.2006.				INDEX	
	EURO		UKUPNO		EURO		UKUPNO		EURO	UKUPNO
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	6/2	8/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>I. Finansijska aktiva</i>										
1. Novčana sredstva	1.217	23,8	1.706	30,0	1.299	24,4	1.739	29,9	107	102
2. Krediti	598	11,7	653	11,5	611	11,5	655	11,3	102	100
3. Krediti s val. klauzulom	3.198	62,5	3.203	56,3	3.327	62,6	3.333	57,3	104	104
4. Ostalo	105	2,0	124	2,2	79	1,5	93	1,6	75	75
Ukupno (1+2+3+4)	5.118	100,0	5.686	100,0	5.316	100,0	5.820	100,0	104	102
<i>II. Finansijske obaveze</i>										
1. Depoziti	3.447	70,9	3.956	73,1	3.565	70,95	4.062	72,6	103	103
2. Uzeti krediti	1.052	21,7	1.093	20,1	1.102	21,8	1.142	20,4	105	104
3. Dep. i kred. s val.klauz.	190	3,9	190	3,5	201	4,0	201	3,6	106	106
4. ostalo	170	3,5	176	3,3	187	3,7	189	3,4	110	107
Ukupno (1+2+3+4)	4.859	100,0	5.415	100,0	5.055	100,0	5.594	100,0	104	103
<i>III. Vanbilans</i>										
1. Aktiva	11		13		10		52			
2. Pasiva	196		197		239		240			
<i>IV. Pozicija</i>										
Duga (iznos)	74		86		33		39			
%	8,2%		9,6%		3,5%		4,2%			
Kratka										
%										
Dozvoljena	30%		30%		30%		30%			
Manja od dozvoljene	21,8%		20,4%		26,5%		25,8%			

²⁶ Iz obrasca 5-Devizna pozicija : dio finansijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Prema propisanoj metodologiji, finansijska aktiva se iskazuje po neto principu (umanjena za rezerve za kreditne gubitke).

²⁷ U cilju zaštite od promjena deviznog kursa banke ugovaraju određene stavke aktive (kredit²⁷) i obaveza s valutnom klauzulom-gotovo sve se vezuju za EURO (propisom je dozvoljena samo dvosmjerna valutna klauzula).

²⁸ Finansijska aktiva koja uključuje stavke u stranoj valuti denominirane u KM i kredite s val. klauzulom.

²⁹ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija.

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sistema FBiH može se konstatovati da banke imaju izloženost FX riziku u okviru propisanih ograničenja.

Sa 31. 03. 2006. godine dugu deviznu poziciju imalo je 13 banaka, a kratku 11, tako da je na nivou sistema iskazana duga devizna pozicija od 4,2% osnovnog kapitala banaka, što je za 25,8% manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EURO iznosila je 3,5% pri čemu su stavke finasijske aktive bile veće od finasijskih obaveza (duga pozicija).

Iako u uslovima funkcioniranja valutnog odbora banke nisu izložene deviznom riziku za najznačajniju valutu EURO, dužne su da se pridržavaju propisanih ograničenja za svaku valutu, kao i za ukupnu deviznu poziciju, te da dnevno upravljaju ovim rizikom u skladu s usvojenim programima, politikama, procedurama i planovima.

III. ZAKLJUČAK

Nakon što je konsolidacija i stabilizacija bankarskog sektora Federacije BiH dostigla zavidan nivo, naredne aktivnosti treba da budu usmjerene na dalji napredak i razvoj sistema. To pretpostavlja neprekidan angažman svih dijelova sistema, zakonodavnih i izvršnih vlasti kako bi se obezbijedilo stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta što bi podsticajno djelovalo na banke i, povratno, na privredu.

Za ostvarenje ovakvih ciljeva neophodno je dalje angažovanje institucija i organa u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH na:

- objedinjavanju i uspostavljanju bankarske supervizije na nivou države;
- okončanju procesa privatizacije državnih banaka, odnosno definitivnom rješavanju njihovog statusa;
- unapređivanju uslova za djelovanje banaka na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine;
- kontinuiranom dograđivanju zakonske regulative za bankarski sektor i finasijski sistem polazeći od Bazelskih principa i Evropskih bankarskih direktiva;
- zaokruživanje i dogradnja regulative za finasijski sektor, koja se odnosi na djelovanje ili status mikrokreditnih organizacija, BOR i Investicijske banke Federacije BiH d.d. Sarajevo, preduzeća koja se bave lizingom itd.;
- ubrzavanju provođenja ekonomskih reformi u realnom sektoru kako bi se dostigao nivo ostvaren u monetarnom i bankarskom sektoru;
- ubrzavanju uspostavljanja posebnih sudskih odjela za privredu;
- uspostavljanju efikasnijih postupaka izvršenja zaloga;
- donošenju zakona o zaštiti povjerilaca i veće i konkretne odgovornosti dužnika.

Agencija za bankarstvo FBiH u narednom periodu će:

- nastaviti kontinuiran nadzor banaka off-site i on-site kontrolama, sa težištem na ograničenim-ciljanim kontrolama dominantnih rizičnih segmenata bančinog poslovanja, što će doprinijeti da supervizija bude frekventnija i efikasnija;
- okončati procese preostalih privremenih uprava na osnovu Zaključka Upravnog odbora FBA od 29. 03. 2006. godine i ubrzati postupke likvidacije;
- insistirati na kapitalnom jačanju banaka, posebno onih koje bilježe nadprosječan rast aktive;
- u cilju zaštite deponenata, posebno nadzirati banke u kojima je koncentrisan veliki iznos štednje i drugih depozita;

- raditi na dogradnji podzakonske regulative iz domena ovlaštenja FBA; polazeći od Bazelskih principa i uvažavajući Evropske direktive kao dio priprema za priključivanje BiH Evropskoj uniji;
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje sopstvenih kadrova;
- održati kontinuitet kontrole platnog prometa;
- nastaviti sistematsko praćenje aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unaprijediti saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama;
- kontinuirano operativno osposobljavanje novog informacionog sistema koji će omogućiti rano upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka;
- unaprijediti saradnju sa Udruženjem banaka;
- uspostavljati i širiti saradnju sa supervizorskim autoritetima u zemljama iz kojih su investitori prisutni u bankarskom sektoru FBiH;
- organizovati savjetovanja i pružati stručnu pomoć u primjeni zakonske i podzakonske regulative za bankarstvo, itd.

Kao najbitniji dio sistema, banke bi trebale koncentrisati aktivnosti na:

- daljnje kapitalno jačanje, srazmjerno rastu aktive i rizika;
- poboljšavanje kvaliteta aktive;
- jačanje internih kontrola i uspostavu internih revizija koje će biti potpuno neovisne u radu;
- dalji razvoj kartičarskog poslovanja i elektronskog bankarstva i uvođenju drugih, novih proizvoda i usluga;
- razvijanje procedura za kontrolu i unaprijeđivanje informacionih tehnologija,
- kadrovska jačanje i stručno osposobljavanje;
- zadržavanje kontinuiteta u sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma dosljednom primjenom usvojenih politika i procedura;
- razmotriti eventualne implikacije donošenja Zakona o porezu na dodanu vrijednost;
- unaprijeđivanje rada Udruženja banaka;
- formiranje jedinstvenog registra neurednih dužnika-pravnih i fizičkih lica, na nivou Federacije putem Udruženja banaka, koji će osiguravati podatke bankama u cilju smanjenja kreditnog rizika, itd.